

LOKALNI AKCIONI PLAN ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE OPŠTINE BILEĆA 2012 - 2017

Bileća, Decembar 2011. godine

Izrada akcionog plana zaštite životne sredine opštine Bileća je realizovana u okviru MDG-F programa Očuvanje okoliša i klimatske promjene: „Standardizacija upravljanja okolišem: povezivanje lokalnih i državnih aktivnosti u BiH“. Ovaj trogodišnji program zajednički provodi pet UN agencija: UNDP, UNV, UNEP, FAO i UNESCO, u partnerstvu sa Ministarstvom za vanjsku trgovinu i ekonomske odnose BiH, Ministarstvom civilnih poslova BiH, Ministarstvom za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS, Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS, Ministarstvom okoliša i turizma FBiH, Ministarstvom poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva FBiH, opštinama, te organizacijama civilnog društva. Program se finansira sredstvima španskog Fonda za dostizanje milenijumskih razvojnih ciljeva (MDG-F).

Opština Bileća želi zahvaliti svim organizacijama, institucijama i pojedincima koji su uzeli učešća u izradi akcionog plana zaštite životne sredine (LEAP¹) za period od 2012. do 2017. godine.

UČESNICI U IZRADI LEAPa:

Članovi opštinskog tima za izradu LEAPa:

Dušanka Nosović – koordinatorica opštinskog LEAP tima, Ljubica Mirković, Novica Dutina, Bjeletić Milovan, Dragana Radovanović, Radovanović Milivoje, Milidragović Davor, Milorad Vojnović i Radomir Albijanić – članovi opštinskog tima za izradu LEAP-a.

Članovi radne grupe:

Borislav Vukoje, Mira Salatić, Srdjan Kundačina, Vesna Milošević, Branko Čolić, Srećko Kapor, Miladin Stolica, Milorad Vojnović, Radislav Uljarević, Neđo Simović, Miodrag Hrnjez, Zoran Vujović, Marko Trklja, Danijela Salatić, Nenad Vukoje, Katica Biberdžić, Vlado Radovanović, Milan Kuljić, Zeljko Anđelić, Vesna Novokmet, Čedo Radmilović.

Tehničku asistenciju opštini Bileća pri izradi akcionog plana zaštite životne sredine pružio je konzorcijum Centar za razvoj i podršku (CRP) i Udruženje građana "Nešto Više".

¹ LEAP je skraćenica od engleskih riječi Local Environmental Action Plan, te je kao takva skraćenica prihvaćena u BiH i koristi se označavanje opštinskih akcionih planova zaštite životne sredine.

Sadržaj

Uvod.....	2
Ukratko o ovom LEAP-u.....	3
Ukratko o opštini Bileća.....	5
Stanje životne sredine i identifikovani problemi.....	8
Vizija opštine Bileća.....	12
Akcioni plan zaštite životne sredine opštine Bileća.....	13
Monitoring i evaluacija akcionog plana zaštite životne sredine.....	52
Reference i Aneksi.....	54

UVOD

Jedinstvena i raznovrsna životna sredina naše opštine važna je svima koji žive i rade u našoj lokalnoj zajednici, a koji teže ka boljem kvalitetu življenja. Ipak, ovo životno okruženje ne možemo uzeti "zdravo za gotovo" i stalno se moramo podsjećati da ono zavisi o tome kako ga čuvamo i na koji način njime upravljamo.

Takođe, jasno je i da djelatnosti i aktivnosti koje sprovodimo u našoj lokalnoj zajednici imaju određeni globalni uticaj koji se posebno manifestuje u vidu klimatskih promjena. Ova pojava se ne može ignorisati, jer ona ima uticaja na sve nas, te je na svima i odgovornost u smislu promjene ponašanja kako bi se postiglo smanjenje emisija stakleničkih gasova u atmosferu.

Tako smo se našli pred velikim izazovom, koji za našu opštinu znači kreiranje Plana aktivnosti na poboljšanju stanja životne sredine, poboljšanje usluga u oblasti životne sredine i podizanje svijesti građana o njenom značaju.

Opštinski plan zaštite životne sredine (LEAP) predstavlja dugoročni plan djelovanja na polju zaštite i unapređenja životne sredine u okvirima razvoja opštine, koji se zasniva na načelima partnerstva, prava građana na sudjelovanje u odlučivanju (donošenju odluka), njihovog aktivnog uključivanja u provođenje dogovorenih aktivnosti u saradnji sa svim drugim partnerima (javna preduzeća, opština, mjesne zajednice, privreda...) i dosljednom provođenju politike za zaštitu životne sredine.

U prethodnih nekoliko mjeseci, građani naše opštine zajedno sa predstavnicima opštinske administracije ocijenili su stanje naše životne sredine i dali sugestije za poboljšanje. Ovaj Akcioni plan je rezultat naših diskusija i konkretnih prijedloga.

LEAP je korak na putu unapređenja životne sredine u kojoj živimo!

UKRATKO O OVOME LEAP-u

Pravni osnov za pristupanje procesu zaštite i unapređenja životne sredine, javnog zdravlja i poboljšanja uslova života stanovnika naše lokalne zajednice sadržan je u Zakonu zaštititi životne sredine Republike Srpske ("Službeni glasnik RS" br. 28/07 i 8/10), Zakonu o zaštiti vazduha ("Službeni glasnik RS" br. 53/02), Zakonu o upravljanju otpadom ("Službeni glasnik RS" br. 53/02), Zakonu o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS" br. 101/04, 42/05 i 118/05) i Statutu Opštine Bileća ("Službeni glasnik opštine Bileća" br. 6/05).

Proces izrade LEAP-a u opštini Bileća je započeo u februaru 2011. godine donošenjem Odluke o izradi Lokalnog ekološkog akcionog plana od strane Skupštine opštine Bileća br. 11.01/013-28/11.

Memorandumom o razumjevanju zaključenim između Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP), agencije Ujedinjenih nacija, međuvladine organizacije osnovane od strane njenih država članica i Opštine Berkovići definisana je svrha i područje saradnje gdje naveden i razvoj Lokalnih akcionih planova za zaštitu životne sredine (LEAP).

Opštinski načelnik je odlukom broj 11.02/012-222-01/11 od 16.03.2011. imenovao i opštinskog koordinatora i opštinski radni tim za izradu LEAP-a. Izrada LEAP-a finansirana je iz MDG-F programa.

Očuvanja životne sredine i klimatske promjene: „Standardizacija upravljanja životne sredine: povezivanje lokalnih i državnih aktivnosti u BiH” koji zajednički provodi pet UN agencija.

Opštinska radna grupa za izradu LEAP-a je najprije definisala i identifikovala konkretne resurse životne sredine na području opštine Bileća. Potom prema DPSIR² metodologiji prikazani su svi zagađivači životne sredine sa količinama zagađenja prema svakom elementu životne sredine (vodi, atmosferi, tlu) kako bi se formiralo stanje životne sredine na području opštine Bileća. Izvještaj o stanju životne sredine opštine Bileća sa uvrštenim konkretnim ekološkim indikatorima, koji je urađen tokom procesa izrade LEAP-a, predstavlja osnovu za praćenje napretka u našem životnom okruženju.

Naš LEAP dokument se sastoji od sljedećih cjelina:

- Osnovne informacije o opštini
- Stanje životne sredine i identifikovani problemi u životnoj sredini
- Vizija opštine
- Strateški i operativni ciljevi
- Akcioni plan
- Plan monitoringa i evaluacije LEAP-a

Izvještaj o stanju životne sredine sa uvrštenim konkretnim ekološkim indikatorima, koji je urađen tokom LEAP procesa, predstavljaće osnovu za praćenje napretka u našoj životnoj sredini.

² DPSIR je:

Uzročno-posljedični okvir za opisivanje uzajamnog uticaja između društva i okoliša, koji je postavila Evropska agencija za okoliš (European Environment Agency). Elementi tog okvira su: pokretačke snage koje djeluju na okoliš (D – Driving forces), pritisci na okoliš (P - Pressures), stanje životne sredine (S – State), uticaj takvog stanja životne sredine na društvo (I – Impact), i odgovor društva na takvo stanje (R – Responses).

Namjera nam je da se akcije koje su definisane u LEAPu prate i ažuriraju kako s vremenom budemo dobijali nove informacije i identifikovali nove prioritete.

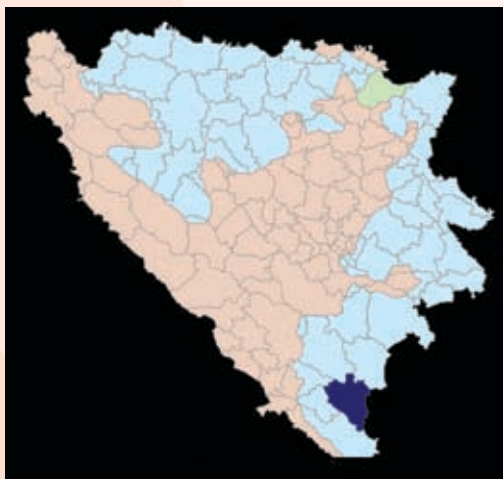
LOKALNI EKOLOŠKI AKCIONI PLAN OPŠTINE BILEĆA U SVOJOJ STRUKTURI DEFINIŠE:

Rezultate koje želimo ostvariti
Željeno stanje koje će nastati kao rezultat provođenja aktivnosti planiranih u LEAPu   • kako želimo da naša opština izgleda za 6 godina
Ciljeve koje želimo postići
Detaljni ciljevi aktivnosti koje su navedene u planu. Postavljanje cilja predstavlja namjeru da se krene prema određenom rezultatu   • kako ćemo znati da smo dostigli željeni rezultat
Indikatore
Mjerljive pokazatelje koje koristimo za praćenje i izvještavanje o promjenama i kojim ocjenjujemo u kojoj mjeri je željeni rezultat dostignut   • kako ćemo mjeriti ostvareni rezultat

Šta
Projekat, aktivnost, protokol ili procedura koju možemo razviti i implementirati, a koje mogu biti kratkoročne i dugoročne
Ko
Opština/opštinska odjeljenja koja su odgovorna za svaku aktivnost
Kad
Vremenski rok za završetak aktivnosti
Koliko
Okvirno: sredstva za implementaciju i potencijalni izvori

UKRATKO O OPŠTINI BILEĆA

Opština Bileća pripada starohercegovačkoj regionalnoj cijelini (opštine Čajniče, Foča, Trnovo, Trebinje, Ljubinje, Bileća, Gacko, Nevesinje, Kalinovik i Srpsko Goražde) sa primarnim regionalnim centrom Trebinje. Opština Bileća, sa površinom 63.233 ha učestvuje sa 2,5% u ukupnoj površini Republike Srpske tj. sa 10,6 % u ukupnoj površini starohercegovačke regionalne cijeline. Susjedne opštine su Trebinje, Ljubinje, Berkovići, Gacko, Nevesinje i Nikšić (Slika 1). Bilećko polje u kojem je smešteno naselje Bileća leži na oko 475 m.n.v. Ukupan broj stanovnika u opštini iznosi 12.282, od čega je 10.200 (83%) nastanjeno u samom gradu.

Slika 1: Položaj opštine Bileća

Slika 2: Mjesne zajednice opštine Bileća

Područje opštine Bileća karakterišu brdoviti tereni, između kojih su smještena kraška polja: Dabarsko, Fatničko, Plansko i Bilećko, pri čemu oranice čine 4,91%, livade 3,32%, pašnjaci 56,19%, šume 31,07% i neplodno zemljište 4,48% ukupne teritorije opštine. U neposrednoj blizini Bileće (na južnom dijelu) nalaze se potopljeni izvori rijeke Trebišnjice, gdje je nakon izgradnje hidroelektrane na Trebišnjici 1966. godine, stvorena jedna od najvećih vještačkih akumulacija u Evropi - akumulacija Bileća koja ima dužinu 18 km, širina 3-5 km i zapreminu 1.300.000.000 m³.

Naselja u opštini Bileća su raspoređena u 11 mjesnih zajednica: Baljci, Bileća, Bijela Rudina, Vranjska, Divin, Fatnica, Krstače, Mirilovići, Meka Gruda, Plana, Podosoje (Slika 2). Ova naselja su svrstana u dvije grupe i to: gradskog urbanog tipa i seoskog-razbijenog tipa. Urbana naselja su zastupljena na području grada Bileće i imaju standardne karakteristike urbanog gradskog područja. Seoska naselja su razbijenog tipa i locirana su na obodima kraških polja ili kompleksa obradivog zemljišta.

Mišljenje građana o stanju životne sredine na području opštine Bileća

U cilju što uspješnije i sveobuhvatnije izrade Lokalnog Ekološkog Akcionog Plana (LEAP-a) za opštinu Bileća, koji je baziran na participatornom pristupu i aktivnom uključenju građana, Tim za izradu LEAP-a opštine Bileća je sproveo anketu o trenutnom stavu građana po pitanjima životne sredine na području opštine. Anketom je obuhvaćena cijela opština i 500 upitnika je distribuirano kroz javne institucije, policijsku stanicu, mjesne zajednice, ambulantu, škole, privredne subjekte, organizacije civilnog društva i samu opštinu. Ukupno 292 upitnika su pravilno odgovorena i vraćena uz zastupljenost žena od 45% (132 osobe) i muškaraca 55% (160 osoba). Prikupljeni podaci su analizirani i prikazani za cijelu opštinu kao i prema mjestu življenja ispitanika (mjesnim

zajednicama) i rezultati ankete će biti uključeni u konačni LEAP dokument opštine Bileća. Obradivanjem ankete je uočeno da ispitanici koji žive na različitim mjestima imaju različito mišljenje i ideje o najvažnijim pitanjima i problemima životne sredine i potencijalnim rješenjima navedenih problema.

Prema odgovorima ispitanika 48% njih nisu ili više nisu nego što jesu zadovoljni sa stanjem životne sredine u Bileći. Međutim, važno je naglasiti da 25% ispitanika jesu zadovoljni sa trenutnim stanjem uz dodatnih 25% koji više zadovoljni nego nezadovoljni i prema tome 50% građana ima pozitivan stav o stanju životne sredine. Jedan od prepoznatih razloga za ovaj optimističko viđenje jeste činjenica da je Bileće većim dijelom ruralna opština sa nedovoljno razvijenim ekonomskim sektorom koji, sam po sebi, može biti veliki zagađivač i prijetnja životnoj sredini.

Prema mišljenju građana, najveća direktna prijetnja zdravlju ljudi jeste otpad (52%), za kojim slijede zagađene površinske vode (17%), zagađen vazduh (13%), buka (10%) i zagađeno zemljište (7%).

Nedekvatno odloženo smeće predstavlja najveći i najvažniji zagađivač (37%) prema mišljenju građana Bileće. Drugi značajni zagađivači životne sredine su: neadekvatno odvođenje otpadnih voda (24%), neredovan odvoz smeća (18%), nestašica vode za piće (13%), saobraćaj (7%) te minska polja (1%).

Kao najveće ekološke prijetnje, građani Bileće su izlistali nedostatak kvalitetne vode za piće (21%) kao najvažnije pitanje, te nepostojanje adekvatne infrastrukture za otpad (19%), zagađen vazduh (17%), zagađene površinske vode (15%), nedostatak adekvatne kanalizacione strukture (10%) i zagađeno zemljište (9%).

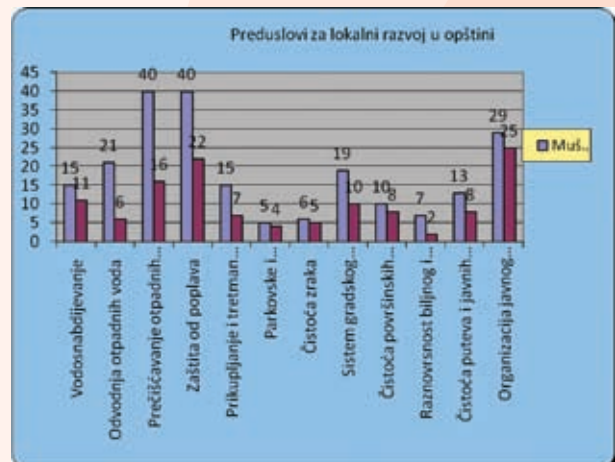
Pozitivno, 59% građana su bezuslovno voljni da daju lični doprinos poboljšanju stanja životne sredine, 24% je spremno ukoliko to učine i drugi, te 14% bi dalo svoj doprinos ukoliko to ne zahtjeva finansijska ulaganje od njih. Samo jedan ispitanik nije voljan da da svoj lični doprinos nikako.

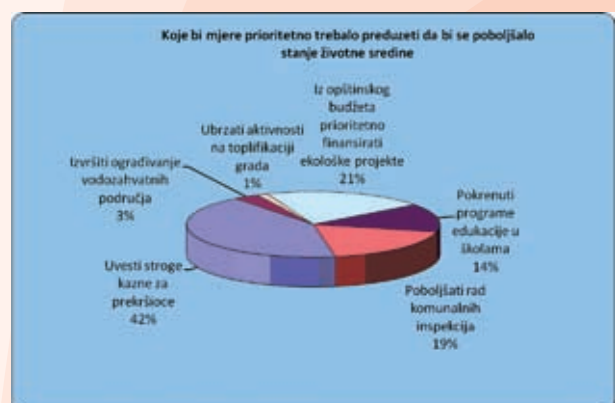
Preduslovi za lokalni razvoj u opštini Bileća – izlistani su po važnosti prema polu ispitanika.

Žene: organizacija javnog prevoza, zaštita od poplava, prečišćavanje otpadnih voda, vodosnabdijevanje, sistem gradskog centralnog grijanja, čistoća puteva i javnih površina.

Muškarci: prečišćavanje otpadnih voda, zaštita od poplava, organizacija javnog prevoza, sistem gradskog centralnog grijanja, prikupljanje i tretman otpada.

Pored uvođenja srogih kazni za prekršitelje (42%) načini za poboljšanje stanja životne okoline prepoznati od strane građana Bileće su: prioritarno finansiranje ekoloških projekata iz opštinskog budžeta (21%), poboljšanje rada komunalnih inspekcija (19%), uvođenje programa edukacije u škole (14%), ograđivanje vodozahvatnih područja (3%) i ubrzavanje aktivnosti na toplifikaciji grada (1%).

STANJE ŽIVOTNE SREDINE I IDENTIFIKOVANI PROBLEMI

Uslijed pritiska na elemente životne sredine, javljaju se posljedice koje stvaraju stanje elemenata životne sredine. Stanje elemenata životne sredine je označeno kvalitetom voda, vazduha i zemljišta.

STANJE VODA

Bilećko jezero i rijeka Trebišnjica predstavljaju najznačajnije vodne resurse na području opštine Bileća. Stanovništvo i privreda opštine Bileća utiču na zagađenje Bilećkog jezera zbog sljedećih razloga:

Otpad se odlaže na deponije Mirilovići i Vlahinja i uzrokuje difuzno zagađenje kabastim materijalom, nutrijentima, teškim metalima, opasnim supstancama, mastima i lubrikantima, farbama, lakom i razrjeđivačima koji stvaraju pritisak na individualne izvore koji daju pitku vodu domaćinstvima. Problem koji je vezan za procjedne vode deponija otpada je nepostojanje tehničko-tehnoloških mjera na deponiji kojim bi se onemogućilo difuzno zagađenja kroz procjeđivanje otpadnih voda sa deponije.

Urbano područje Opštine Bileća proizvodi 303.840 m³ gradske otpadne vode. Samo 25% stanovništva je povezano na javni kanalizacioni sistem, dok ostali koriste individualne septičke jame koje ne zadovoljavaju ni minimum higijenskih standarda. Otpadna voda iz kanalizacionog sistema koja sadrži kabasti material, biorazgradive organske supstance, amonijak, nutrijente, prehrambene aditive, različite hemikalije se ne obrađuje i direktno se ispušta u Bilećko jezero koje se također koristi kao izvor pitke vode. Otpadne vode iz svih naselja opštine Bileća koja nemaju sistem javne kanalizacije se ispuštaju u septičke jame, prelive, kanale koji vode do najbližih vodnih tijela.

Otpadne vode sa farmi i poljoprivrednih dobara, su takodje obuhvaćene unutar otpadnih voda iz naselja opštine Bileća koja nemaju sistem javne kanalizacije. Problem koji je uzrok ovom stanju je nepostojanje sistema prikupljanja i prečišćavanja sanitarno-feklnih voda u ruralnim područjima opštine Bileća.

Neuređene i divlje deponije otpada omogućavaju stvaranje procjednih otpadnih voda koje sa biorazgradljivim organskim materijama, nutrijentima, teškim metalima i opasnim supstancama vrše zagađenje vodnih resursa i tla. Problem koji je uzrok ovom stanju je postojanje neuređenih i divljih deponija i svakog oblika neadekvatnog odlaganja otpada.

Industrijske otpadne vode u opštini Bileća sadže kabasti materijal, biorazgradive organske supstance, amonijak, teške metale, opasne supstance i različite hemikalije. Bilećko jezero i individualni izvori vode su pod uticajem ovih otpadnih voda. Dodatno, RITE Gacko (Rudnik i Termoelektrana Gacko) proizvodi 3.000.000 m³ otpadne vode godišnje, koja, iako smještena na teritoriji opštine Gacko, ima jak uticaj na podzemne i površinske vode koje se ulijevaju u Bilećko jezero kao i u individualne izvore pitke vode prema nekoliko napravljenih studija. Problem koji je uzrok ovom stanju je nepostojanje sistema za tretman industrijskih otpadnih voda ili neadekvatan tretman otpadnih voda.

Rezime problema u oblasti voda na području opštine Bileća

- Problem koji je vezan za procjedne vode deponija otpada Mirilovići i Vlahinja je nepostojanje tehničko-tehnoloških mjera na deponiji kojim bi se onemogućilo difuzno zagađenja kroz procjeđivanje otpadnih voda sa deponije.
- Problem koji doprinosi neadekvatnom kvalitetu voda je nedostatak javnog kanalizacionog sistema i sistema prečišćavanja gradske otpadne vode koji bi obuhvatio cjelokupno urbano područje opštine Bileća.
- Problem ruralnih područja opštine Bileća je nepostojanje sistema prikupljanja i prečišćavanja sanitarno-feklnih voda (nepostojanje sistema javne kanalizacije)
- Postojanje divljih deponija i svih drugih oblika neadekvatnog odlaganja otpada stvara problem zagađenja putem procjednih voda.

- Zagađenja voda od strane privrede i poljoprivrede postoji zbog nepostojanja sistema za tretman industrijskih ili poljoprivrednih otpadnih voda.

STANJE ATMOSFERE I ENERGIJE

Najznačajniji pritisak na atmosferu, na području opštine Bileća, postoji zbog grijanja stambenog, poslovnog i javnog prostora, a potom zbog emisija od privrednih subjekata, zbog emisija iz saobraćaja, emisija sa deponija otpada i emisija iz poljoprivrednih djelatnosti.

Opština Bileća nema gradsko grijanje, tako da se sva domaćinstva i javne ustanove griju individualno i na različite načine. U objektima lindividualnog stanovanja najčešće se koristi grijanje pećima na čvrsto gorivo, a najčešće se koristi drvo dok se u rijetkim slučajevima koristi drveni ugalj iz rudnika Gacko. Javne ustanove koriste struju, čvrsto gorivo ili lož ulje. Osim toga, ove funkcije naselja imaju i najveću ulogu u emisiji stakleničkih gasova koji dovode do pojave efekta staklenika i klimatskih promjena. Osnovni problem ovog sektora je postojanje zastarjelih, energetski neefikasnih i ekološki neprihvatljivih sistema grijanja stambenog, poslovnog i javnog prostora kao i korištenje električne energije na energetski nefikasan način. Velika većina objekata (stambenih, poslovnih, javnih) spada u grupu izrazito energetski neefikasnih sa potrošnjama i 3 puta većim od standarda za energetski efikasne objekte.

Deponijski gas se stvara u tijelu deponije komunalnog otpada tokom vremena, pri čemu količina gasa zavisi od sastava i starosti otpada. Pored deponijskog gasa u grejnom periodu zbog prisustva žara i vrelog pepela prisutni su požari na deponijima. Osnovni problem deponija otpada Mirilovići i Vlahinja je nepostojanje tehničko, tehnoloških i organizacionih mjera sa kojim bi se onemogućila emisija deponijskog gasa.

Vozila sa područja opštine Bileća godišnje pređu godišnje 44.182.132 km i pri tome potroše 5.080.300 litara goriva. Potrošnja i sagorjevanje te količine motornih goriva izaziva emisije štetnih supstanci (ugljen dioksid, metan, sumpor dioksid, azotni oksidi, amonijak, nemetanski isparljivi organski spojevi, teški metali, ugljen monoksid, sitne čvrste čestice) te se na taj način stvara pritisak na atmosferu. Osnovni problem vezan za sektor saobraćaja je da su vozila starosti u prosjeku 15 godina i više, da se adekvatno ne održavaju, i da nisu prema sadašnjim standardima ekološki prihvatljiva.

Direktna upotreba raznih hemikalija (pesticida, herbicida, insekticida) u poljoprivredi na godišnjem nivou, na području opštine Bileća, je procjenjena na 2,25 tona. Zagađujuće materije koje se emituju iz poljoprivrede u životnu sredinu su amonijak (NH₃), metan (CH₄) i azot-suboksid (N₂O).

Rezime problema u oblasti atmosfere na području opštine Bileća

- Osnovni problem zagađenja atmosfere je postojanje zastarjelih, energetski neefikasnih i ekološki neprihvatljivih sistema grijanja (dotrajalost postrojenja i uređaja), stambenog, poslovnog i javnog prostora kao i korištenje električne energije na energetski nefikasan način. Ova konstatacija vrijedi kako za sektor stanovanja tako i za privredu i javnu administraciju.
- Problem deponija otpada Mirilovići i Vlahinja je postojanje zagađenja od deponijskog gasa zbog nepostojanja tehničko, tehnoloških i organizacionih mjera kojim bi se onemogućila emisija deponijskog gasa.
- Osnovni problem vezan za sektor saobraćaja je da su vozila starosti u prosjeku 15 godina i više, da se adekvatno ne održavaju, i da nisu prema sadašnjim standardima ekološki prihvatljiva.
- U oblasti poljoprivrede najveći problem su: prekomjerna i nekontrolisana upotreba hemijskih sredstava, nepostojanje standarda dobrih poljoprivrednih praksi koje onemogućavaju emisije štetnih supstanci i sl.

STANJE TLA I OTPADA

Najveći uzročnici zagađenja tla su neadekvatno odloženi otpad, otpadne vode septičkih jama, preлива i direktnog izlivanja u tlo, privredne djelatnosti i neadekvatno i nekontrolisano korištenje hemijskih sredstava u poljoprivredi.

Javno preduzeće "KOMUS" a.d. Bileća vrši sakupljanje otpada sa teritorije Bileće. Sakupljanje i odvoženje otpada iz domaćinstva i drugih izvora koji proizvode komunalni otpad vrši se sanitarnim vozilom do deponije u Mirilovićima. Odlaganje otpada vrši se na lokaciji na jugo-zapadnom dijelu opštine Bileća, koja je od grada udaljena 6 km na lokaciji sela Mirilovići. Na deponiju se odlaže otpad mješovitog porijekla (otpada iz domaćinstva, komercijalni otpad i industrijski otpad). Na području opštine Bileća evidentirano je 5 divljih deponija veličine po 2.000 m². Zagađenje tla se dešava i zbog otpadnih voda iz svih naselja opštine Bileća koja nemaju sistem javne kanalizacije i koja otpadne vode ispuštaju u septičke jame, prelive i kanale.

Osnovni problem u oblasti poljoprivrede vezan za zagađenje tla je da korištenje količine pesticide, herbicida, prirodnih i vještačkih đubriva zagađuje tlo zbog nepostojanja adekvatnog sistema za monitoringa korištenja navedenih sredstava. Što se tiče problematike eksploatacije prostora, tu su prisutni problemi bespravne i neplanske gradnje.

Rezime problema u oblasti tla na području opštine Bileća

- Problem zagađenja zemljišta zbog postojanja 2.500 tona otpada godišnje i njegovog neadekvatnog odlaganja na deponijama otpada Mirilovići i Vlahinja (koja nezadovoljava uslove kojim se onemogućuje zagađenje zemljišta i podzemnih voda) i
- Problem zagađenja zemljišta zbog postojanja divljih odlagališta otpada, zatrpavanja, paljenja ili direktnog bacanja na/u zemljište ili direktnog bacanja u rijeke i potoke gdje divlja odlagališta ili direktno bacenje prirodu zagađuje sa oko 3.100 tona otpada godišnje
- Problem postojanja 126.120 m³/god otpadnih voda iz svih naselja opštine Bileća koja nemaju sistem javne kanalizacije i koja otpadne vode ispuštaju u septičke jame, prelive i kanale
- Osnovni problem u oblasti poljoprivrede je da se zbog neprimjenjivanja standarda zaštite životne sredine na farmama i gazdinstvima i nepostojanja sistema za monitoring korištenja količina i vrsta pesticide, gnojiva i stajnjaka zagađuje tlo

STANJE BILJNOG I ŽIVOTINJSKOG SVIJETA

Biljni i životinjski svijet na području opštine Bileća je veoma raznovrstan, a na njega najviše utiču reljef i klima. U kraškim poljima su trave čijim sušenjem se dobija sijeno, veoma važna stočna hrana. Na planinama i većim nadmorskim visinama nalazi se šumoviti pojas. To su uglavnom listopadne šume. Najzastupljenije vrste su grab (bijeli i crni), jasen, bukva i hrast. Na prelazu između šuma i kraških polja nalaze se pašnjaci, koji u zavisnosti od količine padavina imaju bujnu vegetaciju. Mnoge trave se koriste u medicini kao ljekovite bilje. Životinjski svijet je donekle uslovljen biljnim svijetom, jer pojedine životinje (biljojedi) su nastanjeni u biljnim staništima. Od životinja najviše ima divljih svinja, zečeva zatim različitih glodara i insekata, a u planinskom dijelu vukova i lisica.

Izgradnjom jezera na području Bilećke opštine došlo je do izvjesnih promjena u biljnom i životinjskom svijetu. Oko jezera i dublje brdsko područje protežu se čitavi kompleksi zanovjeti koja je rijetka u ovakvim uslovima a koja je važna kao krmno bilje u rano proljeće i kao paša za pčele. Okolina jezera je jako bogata dračom, koja obrazuje

neprohodne šikare sa brojnim šibljem, njen plod se koristi u ljekovite svrhe. Ovdje bi trebalo pomenuti specifičnu i rijetku biljku smilje, koja se može naći na brdskim padinama u okolini Čepelice, u blizini jezera. Na kraško-brdskom području Bileće nalazi se veliki broj ljekovitih biljaka, među kojima su prvenstveno značajne: vrijesak, kadulja, glog, kopriva, bokvica, majčina dušica, šipurak, kantarion, iva, metvica, zova, kleka, hajdučka trava i kupina. Područje opštine Bileće karakteriše raznovrsnost životinjskog svijeta, gdje imamo jednu specifičnost – gniježdenje Šrebrenog galeba koji dolazi sa Jadranskog mora i gnijezdi se na Bilećkom jezeru. Kad smo kod jezera, treba se istaći da je bogata zajednica ptica divljih pataka, gnjuraca, prepelica. U livadsko-brdskom području susreću se jarebice, divlji golubovi, siva vrana. Od životinjskih vrsta kune, lasice, lisice i vukovi, zečevi, divlje svinje, a od otrovnih zmija šarke i poskok.

Veliki problem opštine Bileća, vezan za životnu sredinu, su šumski požari koji se javljaju u više navrata u toku godine. Prilikom svakog požara dolazi do uništavanja biljnog pokrivača a samim tim i do gubljenja staništa životinjskih vrsta koje su na tom staništu boravile, što sve ima za posledicu dublje promene u ekosistemima. Samo u 2011. godini došlo je do požara na 26 lokacij u kojima je uništeno 2679,6 hektara niskog rastinja, šiblja, šume crnog bora i izdanačke šume.

Vizija opštine Bileća:

Opština Bileća je zajednica sa zdravim i očuvanim prirodnim resursima zahvaljujući savremenoj komunalnoj infrastrukturi i ekološkoj svijesti lokalne uprave, privrede i građana.

AKCIONI PLAN

SEKTOR VODA

Dugoročno gledano, u našoj opštini kada su u pitanju vode i vodeni resursi želimo postići sljedeće: smanjiti emisiju štetnih stvari iz netretiranih komunalnih otpadnih voda za 40%. Za ostvarenje ovog plana u narednom periodu od 6 godina (2012 - 2017) opština Bileća namjerava dostići sljedeće operativne ciljeve:

- Povećana pokrivenost gradskog područja Bileće kanizacionom mrežom za prikupljanje otpadnih voda za 20%;
- Kompletirana investiciono-tehnička dokumentacija za sistem sekundarnog tretmana otpadnih voda urbanog dijela grada;
- Smanjeni gubici u sistemu vodosnadbjevanja za 30% i unaprijeđenje kvaliteta vode
- Svo stanovništvo koji nije obuhvaćeno sistemom javne kanalizacije upoznato sa isplativim i tehnički prihvatljivim rješenjima odvodnje i tretmana otpadnih voda;
- Uspostavljen sistem zaštite vodozahvatnih područja.

Praćenje ispunjenja navedenih ciljeva će biti osigurano:

- praćenjem ukupne količine m³ vode u sistemu vodosnadbjevanja,
- praćenjem broja objekata spojenih na sistem prečišćavanja otpadnih voda opštine Bileća,
- praćenjem broja održanih sastanaka, posjeta, konsultacija nadležnih opštinskih službi,
- praćenjem količine m³ vode izgubljene u sistemu,
- praćenjem kvaliteta pitke vode,
- praćenjem broja zaštićenih školskih bunara u ruralnim područjima,
- praćenjem broja novopriključenih objekata na sistem vodosnadbjevanja,
- aktivnim učešćem u izradi mjera prevencije i nadoknade šteta od poplava pri Agenciji za upravljanje vodama sliva rijeke Trebišnjice za Republiku Srpsku.

Kako bi ovi ciljevi bili dostignuti planirane su slijedeće mjere:

Tip mjere	Šta?	Ko?	Kad?	Koliko?/izvor sredstava
Realiz/ demonst	1.1 Izgradnja kanalizacione mreže u gradskom području u naselju ispod Kovnice	Opština - Odjeljenje za prostorno uređenje, stambeno komunalne poslove	2013-2016.	200.000 KM (opštinski budžet 60%, grant od međunarodnih organizacija 40%)
	2.1. Proširenje kanalizacione mreže u skladu sa kompletiranom investiciono-tehničkom dokumentacijom za sistem sekundarnog tretmana otpadnih voda urbanog dijela grada	Opština - Odjeljenje za prostorno uređenje, stambeno komunalne poslove	2013	100.000 KM (opštinski budžet 60%, grant od međunarodnih organizacija 40%)
	3.1 Rekonstrukcija postojećeg taložnika na filter stanici (njegovo osposobljavanje za koagulaciju i flokulaciju)	Opština - Odjeljenje za privredu; JP "Vodovod"	2013-2014	50.000 KM (opštinski budžet 25%, JP "Vodovod" 25%, grant Fonda za zaštitu životne sredine 50%)
	3.2 Formiranje i opremanje laboratorije za kontrolu pitke vode u osnovnim parametrima kvaliteta (mutnoća, ph vrijednost, utrošak $Kmno_4$ i suspendovanih materija)	Opština - Odjeljenje za privredu; JP "Vodovod"	2013-2014	30.000 KM (opštinski budžet 25%, JP "Vodovod" 25%, grant Fonda za zaštitu životne sredine 50%)
	4.1 Donesena opštinska odluka o zabrani direktnog ispusta otpadnih voda iz domaćinstava i poljoprivrednih objekata u rijeke, rječice, potoke i jezera	Skupština opština	2013	0.0 KM
	4.2 Edukacija stanovništva koje nije obuhvaćeno sistemom javne kanalizacije u vezi sa isplativim i tehnički prihvatljivim rješenjima odvodnje i tretmana otpadnih voda	Opština Lokalne nevladine organizacije JP "Vodovod"	2013	5.000 KM (opštinski budžet 50%, Projektori/donatori 50%)
	5.1. Rekonstrukcija bunara, sanacija splovišta i redovna kontrola osnovnih fizičko hemijskih parametara kvaliteta pitke vode	Opština - Odjeljenje za privredu, društvene djelatnosti i inspeksijske poslove (odsjeck inspeksijskih poslova)	2013-2014	10.000 KM (opštinski budžet 60%, grant Fonda za zaštitu životne sredine 40%)
	5.2 Izrada programa i implementacija mjera sanitarne zaštite izvorišta vrelo "Oko"	Opština - Odjeljenje za privredu, društvene djelatnosti i inspeksijske poslove (odsjeck Inspeksijski poslovi)	2012-2014	15.000 KM (opštinski budžet 60% i grant od Fonda za zaštitu životne sredine 40%)

PROJEKTNI KONCEPTI

Strateški cilj 1 - VODA: Smanjena emisija štetnih tvari iz netretiranih komunalnih otpadnih voda u vodne resurse te povećana efikasnost korištenja raspoloživih vodnih resursa	Operativni cilj 1: Povećana pokrivenost gradskog područja Bileće kanalizacionom mrežom za prikupljanje otpadnih voda za 20%	Mjera 1.1: Izgradnja kanalizacione mreže u gradskom području u naselju ispod Kovnice (veza OC1)
Naziv programa/projekta:		
1.1.1. Izgradnja kanalizacione mreže u naselju ispod Kovnice		
Samo gradsko jezgro opštine Bileća i to samo 50% domaćinstava je priključeno na kanalizacionu mrežu, a ostali otpadne vode ispuštaju u individualne septičke jame koje po tehničkim normativima nisu propisno urađene.		
Otpadne vode iz tih delova naselja opštine Bileća koja nemaju sistem javne kanalizacije i koja otpadne vode ispuštaju u septičke jame, prelive, kanale koji vode do najbližih vodnih tijela, su procjenjene na količinu od 126.120 m ³ /god. U tim otpadnim vodama se nalaze zagađujuće materije kao što su kabasti materijal, biorazgradljive organske materije i nutrijenti. Vrijednost od 126.120 m ³ /god otpadnih voda stvara pritisak na individualne izvore pitke vode koja se koristi u domaćinstvima u mjestima u ruralnom području i rijeci Vrijeka (u slučaju Divina). Otpadne vode sa farmi i poljoprivredni dobara, su također obuhvaćene unutar otpadnih voda iz naselja opštine Bileća koja nemaju sistem javne kanalizacije. Problem koji je uzrok ovom stanju je nepostojanje sistema prikupljanja i prečišćavanja sanitarno-fekalnih voda (nepostojanje sistema javne kanalizacije) sa ruralnih područja opštine Bileća.		
Cilj/evi projekta: Izgradnja 2000 metara kanalizacione mreže u naselju ispod Kovnice: → 2013 - 20 % → 2014 - 20% → 2015 - 30% → 2016 - 30%	Ciljna grupa: Stanovnici naselja ispod Kovnice	
Očekivani rezultati: Izgrađena kanalizaciona mreža u naselju ispod Kovnice u dužini od 2.000 metara	Indikatori: 250 domaćinstava iz naselja ispod Kovnice spojeno na novoizgrađenu kanalizacionu mrežu i otpadne vode ispušta u istu.	
Glavne aktivnosti: Upravljanje projektom: - Priprema projektne dokumentacije (tehnički elaborat i sl.) za izgradnju kanalizacione mreže u dužini od 2000 metara u naselju ispod Kovnice. - Izbor izvođača radova za izgradnju kanalizacione mreže - Izgradnja kanalizacione mreže u dužini od 2000 metara	Period implementacije: 01/2013- 12/2016.	

Glavni rizici:	Predviđeni troškovi: Direktni: 200.000 Indirektni: 0 Ukupno: 200.000
Status spremnosti projekta: a) Spreman za implementaciju b) Pozitivna studija predizvodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza troškova d) Projektni prijedlog e) Projektna ideja	Izvori financiranja/sufinanciranja: opštinski budžet 60%, grant od međunarodnih organizacija 40%
Partner(i)	Nosilac projekta/implementacija/monitoring i evaluacija:
JP "Vodovod"	Opština Odjeljenje za prostorno uređenje, stambeno komunalne poslove Odjeljenje za finansije JP "Vodovod"

Strateški cilj 1 - VODA: Smanjena emisija štetnih tvari iz netretiranih komunalnih otpadnih voda u vodne resurse te povećana efikasnost korištenja raspoloživih vodnih resursa	Operativni cilj 2: Proširenje kanalizacione mreže u skladu sa kompletiranom investiciono-tehničkom dokumentacijom za sistem sekundarnog tretmana otpadnih voda urbanog dijela grada	Mjera 2.1: Napravljen plan proširenja kanalizacione mreže u dužini od 1 km (veza OC2)
Naziv programa/projekta: 2.1.1. Napravljen plan proširenja kanalizacione mreže u dužini od 1 km		
Opravdanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta: U Bileći je neophodno pristupiti izgradnji jedinstvenog sistema odvodnje i prečišćavanja otpadnih i zagađenih voda što je važan korak za očuvanje zdrave čovjekove okoline i jedan od uslova za razvoj čitavog područja. Na polovini teritorije opštine Bileća ne postoji izgrađena kanalizacija već se odvodnja rješava individualnim ispustima u jarke, a dio izvedenih kanalizacionih ispusta ulijeva se direktno u vodotoke. Takvo rješenje ne zadovoljava današnje potrebe i standarde kako na području opštine tako i na području zaštite voda. Odvodnja fekalnih voda riješena je septičkim jamama ili direktnim ispuštanjima u otvorene oborinske kanale. Oborinska odvodnja dijelom je riješena pomoću otvorenih oborinskih kanala. Većina kanala je zamuljena pa nakon kišnih dana dolazi do zadržavanja voda. Ova odvodnja nije riješena i dolazi do čestog plavljenja.		
Ciljevi projekta: Izrada plana proširenja kanalizacione mreže kojim će se ispuniti očekivani operativni ciljevi povećanja obuhvata kako slijedi: → 2013 - 100 %	Ciljna grupa: Stanovništvo opštine Bileća (gradsko jezgro) JP "Vodovod"	
Očekivani rezultati: Izrađen izvodljiv strateški program prikupljanja i prečišćavanja komunalnih otpadnih voda na području opštine Bileća	Indikatori: Strateški program prikupljanja i prečišćavanja komunalnih otpadnih voda na području opštine Bileći usvojen na Skupštini opštine Bileća.	
Glavne aktivnosti: - Napraviti plan izgradnje u skladu sa kompletiranom investiciono-tehničkom dokumentacijom za sistem sekundarnog tretmana otpadnih voda urbanog dijela grada - Raspisivanje tendera - Izbor izvodjača radova - Rad na izgradnji mreže	Period implementacije: 01/2013 - 12/2013	
Glavni rizici: Nedostatak finansija	Predviđeni troškovi: Direktni: 50.000 Indirektni: 0 Ukupno: 50.000	

Status spremnosti projekta:	Izvori financiranja/sufinanciranja:
a) Spreman za implementaciju	opštinski budžet 60%,
b) Pozitivna studija predizvodljivosti	grant od međunarodnih organizacija 40%
c) Tehnička dokumentacija i analiza troškova	
d) Projektni prijedlog	
e) Projektna ideja	
Partner(i)	Nosilac projekta/implementacija/monitoring i evaluacija:
→ JP "Vodovod"	Opština

Strateški cilj 1 - VODA: Obezbeđivanje pitke vode odgovarajućeg kvaliteta	Operativni cilj 3: Smanjeni gubici u sistemu vodosnadbjevanja za 30% i unaprijeđenje kvaliteta vode	Mjera 3.1: Rekonstrukcija postojećeg taložnika na filter stanici (njegovo osposobljavanje za koagulaciju i flokulaciju) (veza OC3)
Naziv programa/projekta: 3.1.1 Rekonstrukcija postojećeg taložnika na filter stanici		
Opravdanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta: U postojećem tretmanu pitke vode koji se vrši u našoj opštini ne postoji flokulacija i koagulacija, nego samo filtracija. Pitka voda poslije filtriranja ima mutnoću koja je preko dozvoljene (> 1°NTU) s obzirom da nemamo proces koagulacije i flokulacije a samo filtracijom se ne može ukloniti mutnoća. Rekonstrukcijom taložnika obezbeđuju se uslovi za dovođenje mutnoće vode u granice dozvoljenog.		
Ciljevi projekta: Izrada strateškog programa kojim će se ispuniti očekivani operativni ciljevi povećanja obuhvata kako slijedi → 2013 - 50% → 2014 - 50%	Ciljna grupa: Stanovništvo gradskog jezgra opštine Bileća	
Očekivani rezultati: Kontinuirano obezbeđivanje propisanih fizičko hemijskih parametara pitke vode	Indikatori: Svi potrošači pitke vode iz gradskog vodovoda imaće vodu odgovarajućeg kvaliteta	
Glavne aktivnosti: - Napraviti plan rekonstrukcije u skladu sa smanjenjem gubitaka u sistemu vodosnadbjevanja za 30% i unaprijeđenja kvaliteta vode - Raspisivanje tendera - Izbor izvodjača radova - Rad na rekonstrukciji taložnika	Period implementacije: 01/2013 - 12/2014	
Glavni rizici:	Predviđeni troškovi: Direktni: 50.000 Indirektni: Ukupno: 50.000	
Status spremnosti projekta: a) Spreman za implementaciju b) Pozitivna studija predizvodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza troškova d) Projektni prijedlog e) Projektna ideja	Izvori financiranja/sufinanciranja: opštinski budžet 50%, JP "Vodovod" 50%	
Partner(i) → JP "Vodovod"	Nosilac projekta/implementacija/monitoring i evaluacija: Opština Bileća	

Strateški cilj 1 - VODA: Obezbeđivanje pitke vode odgovarajućeg kvaliteta	Operativni cilj 3: Smanjeni gubici u sistemu vodosnadbjevanja za 30% i unaprijeđenje kvaliteta vode	Mjera 3.2: Formiranje i opremanje laboratorije za kontrolu pitke vode u osnovnim fizičko hemijskim parametrima kvaliteta (veza OC3)
Naziv programa/projekta: 3.2.1 Formiranje i opremanje laboratorije za kontrolu pitke vode u osnovnim fizičko hemijskim parametrima kvaliteta		
Opravdanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta: U postojećem tretmanu pitke vode koji se vrši u našoj opštini ne postoji flokulacija i koagulacija, nego samo filtracija. Pitka voda poslije filtriranja ima mutnoću koja je preko dozvoljene (> 1°NTU) obzirom da nemamo proces koagulacije i flokulacije a samo filtracijom se ne može ukloniti mutnoća. Rekonstrukcijom taložnika obezbeđuju se uslovi za dovođenje mutnoće vode u granice dozvoljenog.		
Ciljevi projekta: Izrada strateškog programa kojim će se ispuniti očekivani operativni ciljevi povećanja obuhvata kako slijedi → 2013 - 50% → 2014 - 50%	Ciljna grupa: Stanovništvo gradskog jezgra opštine Bileća	
Očekivani rezultati: Kontinuirano obezbeđivanje propisanih fizičko hemijskih parametara pitke vode	Indikatori: Svi potrošači pitke vode iz gradskog vodovoda imaju vodu odgovarajućeg kvaliteta	
Glavne aktivnosti: - Izbor najpovoljnijeg ponuđača opreme za laboratoriju	Period implementacije: 01/2013 - 12/2014	
Glavni rizici:	Predviđeni troškovi: Direktni: 30.000 Indirektni: Ukupno: 30.000	
Status spremnosti projekta: a) Spreman za implementaciju b) Pozitivna studija predizvodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza troškova d) Projektni prijedlog e) Projektna ideja	Izvori financiranja/sufinanciranja: opštinski budžet 25%, JP "Vodovod" 25%, grant Fonda za zaštitu životne sredine 50%	
Partner(i) → JP "Vodovod"	Nosilac projekta/implementacija/monitoring i evaluacija: Opština Bileća	

Strateški cilj 1 - VODA: Smanjena emisija štetnih materija iz netretiranih komunalnih otpadnih voda u vodne resurse te povećana efikasnost korištenja raspoloživih vodnih resursa	Operativni cilj 4: Svo stanovništvo koji nije obuhvaćeno sistemom javne kanalizacije upoznato sa isplativim i tehnički prihvatljivim rješenjima odvodnje i tretmana otpadnih voda	Mjera 4.1: Donesena opštinska odluka o zabrani direktnog ispusta otpadnih voda iz domaćinstava i poljoprivrednih objekata u rijeke, rječice, potoke i jezera (veza OC4)
Naziv programa/projekta: 4.1.1 Donesena opštinska odluka o zabrani direktnog ispusta otpadnih voda		
Opravdanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta: U Bileći je neophodno pristupiti izgradnji jedinstvenog sistema odvodnje i prečišćavanja otpadnih i zagađenih voda što je važan korak za očuvanje zdrave čovjekove okoline i jedan od uslova za razvoj čitavog područja. Na polovini teritorije opštine Bileća ne postoji izgrađena kanalizacija već se odvodnja rješava individualnim ispuštima u jarke, a dio izvedenih kanalizacionih ispusta ulijeva se direktno u vodotoke. Takvo rješenje ne zadovoljava današnje potrebe i standarde kako na području opštine tako i na području zaštite voda. Odvodnja fekalnih voda riješena je septičkim jamama ili direktnim ispuštanjima u otvorene oborinske kanale. Oborinska odvodnja dijelom je riješena pomoću otvorenih oborinskih kanala. Većina kanala je zamuljena pa nakon kišnih dana dolazi do zadržavanja voda. Ova odvodnja nije riješena i dolazi do čestog plavljenja.		
Cilj/evi projekta: Zabrana direktnog ispusta otpadnih voda iz domaćinstava i poljoprivrednih objekata u rijeke, rječice i potoke → 2013 - 100 %	Ciljna grupa: Stanovništvo opštine Bileća	
Očekivani rezultati: - Donešena opštinska odluka o zabrani direktnog ispusta voda iz domaćinstava i poljoprivrednih objekata u rijeke, rječice, potoke i - Upoznato stanovništvo sa mjerama, aktivnostima i finansijskim izdacima održivog sistema odvodnje i tretmana otpadnih voda.	Indikatori: Odluka o zabrani direktnog ispusta otpadnih voda iz domaćinstava i poljoprivrednih objekata u rijeke, rječice, potoke i jezera donešena na Skupštini opštine Bileća	
Glavne aktivnosti: - Prijedlog odluke Javnog komunalnog preduzeća -Sjednica SO-e za donošenje odluke - Primjena odluke	Period implementacije: 01/2013 – 12/2013	

Glavni rizici: - Neusvajanje odluke	Predviđeni troškovi: Direktni: 0 (Nema troškova, osim redovnog rada uposlenika opštine Bileća i JP "Vodovod") Indirektni: Ukupno: 0
Status spremnosti projekta: a) Spreman za implementaciju b) Pozitivna studija predizvodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza troškova d) Projektni prijedlog e) Projektna ideja	Izvori financiranja/sufinanciranja: NA
Partner(i)	Nosilac projekta/implementacija/monitoring i evaluacija:
→ JP "Vodovod"	Opština Bileća

Strateški cilj 1 - VODA: Smanjena emisija štetnih materija iz netretiranih komunalnih otpadnih voda u vodne resurse te povećana efikasnost korištenja raspoloživih vodnih resursa	Operativni cilj 4: Svo stanovništvo koji nije obuhvaćeno sistemom javne kanalizacije upoznato sa isplativim i tehnički prihvatljivim rješenjima odvodnje i tretmana otpadnih voda	Mjera 4.2: Edukacija stanovništva koje nije obuhvaćeno sistemom javne kanalizacije u vezi sa isplativim i tehnički prihvatljivim rješenjima odvodnje i tretmana otpadnih voda
Naziv programa/projekta: 4.2.1 Edukacija stanovništva sa isplativim i tehnički prihvatljivim rješenjima odvodnje i tretmana otpadnih voda		
Opravdanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta: U Bileći je neophodno pristupiti izgradnji jedinstvenog sistema odvodnje i prečišćavanja otpadnih i zagađenih voda što je važan korak za očuvanje zdrave čovjekove okoline i jedan od uslova za razvoj čitavog područja. Na polovini teritorije opštine Bileća ne postoji izgrađena kanalizacija već se odvodnja rješava individualnim ispustima u jarke, a dio izvedenih kanalizacionih ispusta ulijeva se direktno u vodotoke. Takvo rješenje ne zadovoljava današnje potrebe i standarde kako na području opštine tako i na području zaštite voda. Veliki broj stanovništva koristi septičke jame koje nisu uradjene po standardu, ili vrši direktna ispuštanja u otvorene oborinske kanale. Ti gradsjani nemaju mogućnost da direktno priključenje na kanalizacionu mrežu.		
Cilj/evi projekta: Edukacija stanovništva o isplativim i tehnički prihvatljivim rješenjima odvodnje i tretmana otpadnih voda 2013 - 100%	Ciljna grupa: Stanovništvo opštine Bileća JP "Vodovod" Radio Bileća Omladinske organizacije	
Očekivani rezultati: Stanovništvo opštine Bileća je kvalitetno informisano i edukovano o isplativim i tehnički prihvatljivim rješenjima odvodnje i tretmana otpadnih voda	Indikatori: Održane dvije prezentacije godišnje namijenjene stanovništvu Održana dva okrugla stola namjenjena poslovnom sektoru Održane dvije kampanje	
Glavne aktivnosti: - Upravljanje projektom: Raznim informativnim metodama i sredstvima kontinuirano edukovati i informisati javnost o o isplativim i tehnički prihvatljivim rješenjima odvodnje i tretmana otpadnih voda - Podržati i organizovati kampanje koje se sprovode vezano za ovu problematiku - Uspostaviti savjetodavu službu	Period implementacije: 01/2013 – 12/2013	

Glavni rizici: Slaba zainteresovanost građana	Predviđeni troškovi: Direktni: 5.000 Indirektni: Ukupno: 5.000
Status spremnosti projekta: a) Spreman za implementaciju b) Pozitivna studija predizvodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza troškova d) Projektni prijedlog e) Projektna ideja	Izvori financiranja/sufinanciranja: opštinski budžet 50%, Projekti/donatori 50%
Partner(i)	Nosilac projekta/implementacija/monitoring i evaluacija:
→ JP "Vodovod"	Opština Bileća

Strateški cilj 1 - VODA: Očuvanje vodnih resursa opštine Bileća	Operativni cilj 5: Uspostavljen sistem vodozahvatnih područja.	zaštite	Mjera 5.1: Rekonstrukcija bunara, sanacija splovišta i redovna kontrola osnovnih fizičko hemijskih parametara kvaliteta pitke vode (veza OC5)
Naziv programa/projekta: 5.1.1 Rekonstrukcija bunara, sanacija splovišta i redovna kontrola osnovnih fizičko hemijskih parametara kvaliteta pitke vode			
Opravdanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta: Ruralna područja vodom se snabdijevaju isključivo iz bunara. Školski bunari u ruralnim područjima su u dotrajalom stanju. Splovišta su zapuštena i devastirana pa postoji mogućnost zagađenja suspendovanim materijama.			
Ciljevi projekta: Izrada strateškog programa kojim će se ispuniti očekivani operativni ciljevi povećanja obuhvata kako slijedi: → 2013- 50 % → 2014- 50 %	Ciljna grupa: Đaci i zaposleni u osnovnim područnim školama Meka Gruda Divin Vranjska Baljci		
Očekivani rezultati: Obezbeđivanje pitke vode u školskim bunarima osnovnih područnih škola: Meka Gruda Divin Vranjska Baljci	Indikatori: Osnovne područne škole: Divin, Meka Gruda, Vranjska i Baljci su snabdeveni bunarskom pitkom vodom odgovarajućeg kvaliteta.		
Glavne aktivnosti: Izbor najpovoljnijeg ponuđača za izvođenje radova na rekonstrukciji školskih bunara i sanaciji splovišta Izvođenje radova	Period implementacije: 01/2013- 12/2014		
Glavni rizici:	Predviđeni troškovi: Direktni: 10.000 Indirektni: Ukupno: 10.000		
Status spremnosti projekta: a) Spreman za implementaciju b) Pozitivna studija predizvodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza troškova d) Projektni prijedlog e) Projektna ideja	Izvori financiranja/sufinanciranja: opštinski budžet 60%, grant Fonda za zaštitu životne sredine 40%		
Partner(i) → JP "Vodovod"	Nosilac projekta/implementacija/monitoring i evaluacija: Opština Bileća		

Strateški cilj 1 - VODA: Očuvanje vodnih resursa opštine Bileća	Operativni cilj 5: Uspostavljen sistem zaštite vodozahvatnih područja.	Mjera 5.2: Izrada programa i implementacija mjera sanitarne zaštite izvorišta vrelo "Oko" (veza OC5)
Naziv programa/projekta: 5.2.1 Izrada programa i implementacija mjera sanitarne zaštite izvorišta vrelo "Oko"		
Opravdanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta: Grad se snabdijeva pitkom vodom iz izvorišta vrelo"Oko". Izvorište vrelo"Oko" nalazi se u neposrednoj blizini urbanog područja pa je moguće zagađenje različitim otpadnim materijalima. Iz tog razloga neophodno je ograditi pomenuto izvorište da bi se izbegli rizici od zagađenja.		
Ciljevi projekta: Izrada strateškog programa kojim će se ispuniti očekivani operativni ciljevi povećanja obuhvata kako slijedi: → 2012- 50 % → 2013- 25 % → 2014-25%	Ciljna grupa: Stanovništvo gradskog jezgra opštine Bileća	
Očekivani rezultati: Obezbeđivanje zaštite izvorišta od mogućeg zagađenja	Indikatori: Svi potrošači pitke vode iz gradskog vodovoda imaće vodu odgovarajućeg kvaliteta	
Glavne aktivnosti: Izbor najpovoljnijeg ponuđača za izvođenje radova na ograđivanju izvorišta Izvođenje radova	Period implementacije: 01/2012 - 12/2014	
Glavni rizici:	Predviđeni troškovi: Direktni: 15.000 Indirektni: Ukupno: 15.000	
Status spremnosti projekta: a) Spreman za implementaciju b) Pozitivna studija predizvodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza troškova d) Projektni prijedlog e) Projektna ideja	Izvori financiranja/sufinanciranja: opštinski budžet 60%, grant od Fonda za zaštitu životne sredine 40%	
Partner(i) → JP "Vodovod"	Nosilac projekta/implementacija/monitoring i evaluacija: Opština Bileća	

SEKTOR TLO I OTPAD

Dugoročno gledano, opština Bileća želi smanjeniti zagađenje tla, uspostavom ekonomski održivog sistema upravljanja otpadom za cjelokupno područje opštine (100%). Za ostvarenje ovog plana u narednom periodu od 6 godina (2012-2017) opština Bileća namjerava dostići slijedeće operativne ciljeve:

- Prihvaćena dugoročna opštinska strategija upravljanja otpadom;
- Formirana i usvojena cijena prikupljanja i zbrinjavanja otpada koja osigurava ekonomski održiv sistem upravljanja otpadom;
- Povećan kapacitet u tehničko-organizacionom smislu subjekata zaduženih za upravljanje otpadom za zbrinjavanje 3.100 t/god otpada;
- Smanjene površine pod divljim deponijama za 100% na teritoriji opštine Bileća;
- Povećan broj subjekata u stambenom, javnom i poslovnom sektoru obuhvaćenih organizovanim prikupljanjem otpada za 10%.

Praćenje ispunjenja navedenih ciljeva će biti osigurano:

- praćenjem broja područja i mjesnih zajednica sa kojih se organizovano prikuplja otpad,
- praćenjem stepena finalizacije kriterija i cijena za prikupljanje i zbrinjavanje otpada,
- praćenjem broja novosklopljenih ugovora o odvozu smeća,
- praćenjem smanjenja broja divljih deponija,
- praćenjem stepena sanacije lokalnih deponija,

Kako bi ovi ciljevi bili dostignuti planirane su slijedeće mjere:

Mjera	Šta?	Ko?	Kad?	Sredstva
Realizovati/Demonstrirati	1.1 Izrađena strategija upravljanja otpadom na području opštine Bileća (OC1)	Odjeljenje za prostorno uređenje, stambeno komunalne poslove; JP "Komus"	2013-2015	15.000 KM (opštinski budžet 50%, grant od Fonda za zaštitu životne sredine 50%)
	2.1 Formirana i usvojena cijena prikupljanja i zbrinjavanja otpada koja osigurava ekonomski održiv sistem upravljanja otpadom (OC2)	Skupština opštine; JP "Komus"	2012	0,00 KM Propisi
	3.1 Povećani tehnički kapaciteti za prikupljanje otpada kroz nabavku 40 novih kontejnera i 1 specijalizovanog vozila za prikupljanje smeća (OC3)	JP "Komus"	2012-2015	200.000 KM (kredit 60%, opštinski budžet 40%,)
	4.1 Uklanjanje divljih deponija iz svih mjesnih zajednica na području opštine Bileća (OC4)	Odjeljenje za prostorno uređenje i stambeno komunalne poslove; JP "Komus"; Omladinska organizacija; Ekološka sekcija; Građani	2012-2015	30.000 KM (opštinski budžet 60%, grant od Fonda za zaštitu životne sredine 40%)
	4.2. Saniranje površina koje su bile pod divljim deponijama otpada na području opštine Bileća (OC4)	Odjeljenje za prostorno uređenje, stambeno komunalne poslov; JP "Komus"	2012-2015	10.000 KM (opštinski budžet 60%, grant od Fonda za zaštitu životne sredine 40%)
	5.1 Povećan broj subjekata obuhvaćenih organizovanim prikupljanjem otpada za 10% - novih 250 domaćinstava (OC5)	Odjeljenje za prostorno uređenje i stambeno komunaln poslove; JP "Komus"; Omladinska organizacija; Ekološka sekcija; Građani	2012-2015	0.00 KM

PROJEKTNI KONCEPTI

Strateški cilj 2 – TLO I OTPAD: Smanjeno zagađenje tla uspostavom ekonomski održivog sistema upravljanja otpadom za cjelokupno (100%) područje opštine Bileća.	Operativni cilj 1: Prihvaćena dugoročna opštinska strategija upravljanja otpadom;	Mjera 1.1: Izrada strategije upravljanja otpadom na području opštine Bileća (veza OC1)
Naziv programa/projekta 1.1.1 Izrada strategije upravljanja otpadom na području opštine Bileća		
Opravdanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta: Javno preduzeće "KOMUS" a.d. Bileća vrši sakupljanje otpada sa teritorije Bileće. Sakupljanje i odvoženje otpada iz domaćinstva i drugih izvora koji proizvode komunalni otpad vrši se vozilom za odvoz smeća do deponije u Mirilovićima. U akciju prikupljanja otpada uključeno je 1.600 domaćinstava i institucija. Deponovanje otpada vrši se na lokaciji na jugozapadnom dijelu opštine Bileća, koja je od grada udaljena 6 km na lokaciji sela Mirilovići. Površina deponije je 18.970 m ² . Prilaz deponiji je lokalnim asfaltnim putem. Na deponiju se odlaže otpad mješovitog porijekla (otpada iz domaćinstva, komercijalni otpad i industrijski otpad). Na području opštine Bileća evidentirano je 5 divljih deponija veličine po 2.000 m ² . Prvi korak u poboljšanju stanja tla je izrada strategije upravljanja otpadom na području opštine Bileća.		
Cilj/evi projekta: Izrada strateškog programa kojim će se ispuniti očekivani operativni ciljevi povećanja obuhvata kako slijedi: → 2013 - 40% → 2014 - 30% → 2015 - 30%	Ciljna grupa: Stanovništvo opštine Bileća JP "Komus"	
Očekivani rezultati: Izrađen izvodiv strateški program upravljanja otpadom na području opštine Bileća	Indikatori: Strateški program upravljanja otpadom na području opštine Bileća usvojen na Skupštini opštine.	
Glavne aktivnosti: Upravljanje projektom: - Formalna uspostava radne grupe za izradu Strategije upravljanja otpadom na području opštine Bileća - Održavanje konsultativnih i radnih sastanaka radne grupe za izradu strategije upravljanja otpadom na području opštine Bileća - Angažovanje eksternih eksperata za pripremu strategije upravljanja otpadom na području opštine Bileća - Provođenje javnih rasprava po mjesnim zajednicama/naseljima - Upućivanje strategije na Skupštinu opštine Bileća	Period implementacije: 01/2013 - 04/2015.	

Glavni rizici: Proizvođači otpada nisu spremni da plate uslugu Svijest proizvođača otpada niska	Predviđeni troškovi: Direktni: 15.000 Indirektni: Ukupno: 15.000
Status spremnosti projekta: a) Spreman za implementaciju b) Pozitivna studija predizvodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza troškova d) Projektni prijedlog e) Projektna ideja	Izvori financiranja/sufinanciranja: opštinski budžet 50%, grant od Fonda za zaštitu životne sredine 50%
Partner(i)	Nosilac projekta/implementacija/monitoring i evaluacija:
→ JP "Komus"	Opština Bileća Odjeljenje za prostorno uređenje, stambeno komunalne poslove Odjeljenje za finansije Odjeljenje za opštu upravu Javno komunalno preduzeće

Strateški cilj 2 – TLO I OTPAD: Smanjeno zagađenje tla uspostavljanjem ekonomski održivog sistema upravljanja otpadom za cjelokupno (100%) područje opštine Bileća.	Operativni cilj 2: Formirana i usvojena cijena prikupljanja i zbrinjavanja otpada koja osigurava ekonomski održiv sistem upravljanja otpadom	Mjera 2.1: Donešena odluka o cijeni prikupljanja i zbrinjavanja otpada koja osigurava ekonomski održiv sistem upravljanja otpadom (veza OC2)
Naziv programa/projekta: 2.1.1. Formiranje i usvajanje cijene prikupljanja i zbrinjavanja otpada		
Opravdanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta: Uopšteno nizak nivo usluga koje nudi komunalno preduzeće, zastarjela i neadekvatna vozila, nedovoljna tehnička opremljenost, nepostojanje kontejnera ne osigurava povjerenje građana u pouzdane i odgovorne usluge. Opština Bileća nema uspostavljen sveobuhvatan informacijski sistem sa bazama podataka o korisnicima usluga, rutama, finansijskom poslovanju i stopi naplate, itd. Postojeća baza podataka se ne ažurira redovno. Prvi korak u poboljšanju stanja tla je izrada strategije upravljanja otpadom na području opštine Bileća.		
Cilj/evi projekta: Formiranje i usvajanje cijene prikupljanja i zbrinjavanja otpada koja će osigurati ekonomski održiv sistem upravljanja otpadom → 2013 - 100%	Ciljna grupa: JP "Komus" Skupština opštine Bileća Komunalna policija	
Očekivani rezultati: Formirana cijena prikupljanja i zbrinjavanja otpada koja osigurava ekonomski održiv sistem upravljanja otpadom	Indikatori: Usvojena odluka o cijeni prikupljanja i zbrinjavanja otpada koja osigurava ekonomski održiv sistem upravljanja otpadom.	
Glavne aktivnosti: Upravljanje projektom: - JP "Komus" priprema prijedlog za formiranje cijena prikupljanja i zbrinjavanja otpada; - Provođenje skupštinske procedure za usvajanje odluke o formiranju cijena prikupljanja i zbrinjavanja otpada; - Objavljivanje i stupanje na snagu donešene Odluke o cijeni prikupljanja i zbrinjavanja otpada.	Period implementacije: 01/2012 – 12/2012	
Glavni rizici: Korisnici usluga prikupljanja i zbrinjavanja otpada nisu spremni da plate uslugu	Predviđeni troškovi: Nema direktnih materijalnih troškova, osim redovnog rada uposlenika opštine Bileća i JP "Komus" Bileća	
Status spremnosti projekta: a) Spreman za implementaciju b) Pozitivna studija predizvodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza troškova d) Projektni prijedlog e) Projektna ideja	Izvori financiranja/sufinanciranja: NA	
Partner(i) → Skupština opštine Bileća	Nosilac projekta/implementacija/monitoring i evaluacija: JP "Komus" Bileća	

Strateški cilj 2 – TLO I OTPAD: Smanjeno zagađenje tla uspostavom ekonomski održivog sistema upravljanja otpadom za cjelokupno (100%) područje opštine Bileća.	Operativni cilj 3: Povećan kapacitet u tehničko-organizacionom smislu subjekata zaduženih za upravljanje otpadom za zbrinjavanje 3.100 tona otpada godišnje	Mjera 3.1: 3.1 Povećani tehnički kapaciteti za prikupljanje otpada kroz nabavku 40 novih kontejnera i 1 specijalizovanog vozila za prikupljanje smeća (OC3)
Naziv programa/projekta: 3.1.1. Povećanje tehničkih kapaciteta za prikupljanje otpada		
Opravdanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta: Na području opštine Bileća, organizovano prikupljanje komunalnog otpada i odvoz ostvaruje se putem JP "Komus" Bileća i to na odlagalište/deponiju Mirilovići. Odlagalište Mirilovići je na jugo-zapadnom dijelu opštine Bileća, udaljenom od grada 6 km i površine od 18970 m ² , zapremine 80000 m ³ i nije propisno izgrađena, odnosno od mjera predviđenih za deponije vrši se samo periodično prekrivanje smeća. Na njoj dolazi do čestih požara a formiraju se i ocedne vode što sve doprinosi dodatnom zagađenju tla i atmosfere. Vrsta otpada koji se odlaže je mješoviti otpad (komercijalni, industrijski i otpad iz domaćinstva) i za sad se ne raspolaže informacijama o odlaganju opasnog otpada. Pored odlaganja otpada na odlagalište Mirilovići, isti se odlaže i na veliki broj divljih deponija odnosno oko 10 ih je identifikovano u opštini Bileća. Uopšteno, nizak nivo usluga koje nudi komunalno preduzeće, zastarjela i neadekvatna vozila, nedovoljna tehnička opremljenost, nedovoljan i veoma mali broj kontejnera koji se nalaze u lošem stanju ne osigurava adekvatno zbrinjavanje otpada a samim tim povećava opasnost od zagađenja različitih vrsta. Opština Bileća nema uspostavljen sveobuhvatan informacioni sistem sa bazama podataka o korisnicima usluga, rutama, kontejnerima, finansijskom poslovanju i stopi naplate, itd. Postojeća baza podataka se ne ažurira redovno. Doprinos poboljšanju stanja zemljišta je nabavka kontejnera za odlaganje otpada u naseljima gdje ne postoji organizovano prikupljanje otpada. Nabavka 10 kontejnera kapaciteta 5 m ³ (7m ³) i nabavka 30 kontejnera kapaciteta 1,1 m ³ i njihovo postavljanje po različitim delovima grada i nabavka 1 vozila za odvoz smeća će doprinijeti povećanju broja korsinika i smanjenju divljih deponija.		
Cilj/evi projekta: Postavljanje kontejnera za odlaganje otpada u naseljima širom gradske zone gdje ne postoji organizovano prikupljanje otpada: → 2012 - 50% → 2013 - 25% → 2014 - 25% Nabavka vozila za odvoz smeća → 2015 - 100%	Ciljna grupa: Stanovništvo opštine Bileća; Opština Bileća; JP "Komus"	
Očekivani rezultati: Povećan broj korisnika organizovanog prikupljanja otpada i bolja pokrivenost područja Bileće sa kontejnerima. Sigurniji i kvalitetniji transport otpada na deponije.	Indikatori: 40 novih kontejnera postavljeno na različite lokacije u gradu; Specijalizovano vozilo za prevoz otpada u funkciji.	
Glavne aktivnosti: Upravljanje projektom: - Priprema projektne dokumentacije (tehnički elaborat i sl.) za nabavku i postavljanje kontejnera u naseljima širom gradske zone koja do sada nije bila pokrivena - Izbor dobavljača kontejnera i izbor najpovoljnijeg nabavljača vozila za odvoz smeća - Postavljanje kontejnera na predmetnim lokacijama - Obuka uposlenika JP „Komus“ za upravljanje specijalizovanim vozilom - Stavljanje vozila u funkciju	Period implementacije: 01/2012 - 12/2015.	

Glavni rizici: Nedostatak finansijskih sredstava	Predviđeni troškovi: Direktni: 200.000 Indirektni: Ukupno: 200.000
Status spremnosti projekta: a) Spreman za implementaciju b) Pozitivna studija predizvodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza troškova d) Projektni prijedlog e) Projektna ideja	Izvori financiranja/sufinanciranja: kredit 60%, opštinski budžet 40%
Partner(i)	Nosilac projekta/implementacija/monitoring i evaluacija:
→ Javno komunalno preduzeće	Opština Bileća Odjeljenje za prostorno uređenje, stambeno komunalne poslove Odjeljenje za finansije Odjeljenje za opštu upravu Javno komunalno preduzeće

Strateški cilj 2 – TLO I OTPAD: Smanjeno zagađenje tla uspostavljanjem ekonomski održivog sistema upravljanja otpadom za cjelokupno (100%) područje opštine Bileća.	Operativni cilj 4: Smanjene površine pod divljim deponijama za 100% na teritoriji opštine Bileća;	Mjera 4.1: Uklanjanje divljih deponija iz svih mesnih zajednica na području opštine Bileća (veza OC4)
Naziv programa/projekta: 4.1.1 Uklanjanje divljih deponija sa teritorije opštine Bileća		
Opravdanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta: Na području opštine Bileća postoji veliki broj divljih deponija (prema nezvaničnim podacima postoji oko 20 deponija različite veličine), od kojih se veliki broj pali a dosta njih formira ocedne vode. Tako da se formiranjem divljih deponija zagađuje ne samo tlo na kojem se nalazi deponija, već stalnim paljenjem i atmosfera a ocednim vodama i podzemne vode (ovo je kraško područje bogato podzemnim vodama) koje završavaju svoje tokove u Bilečkom jezeru. Na pet lokacija postoje deponije većih zapremina čijim bi se čišćenjem uklonilo 75 % ukupne količine smeća koja postoji na divljim deponijama a takve su: deponija kod Grabovica (blizu vojnog poligona) - 40 m ³ ; deponija Grabovice (prema groblju) - 15m ³ ; deponija Grabovice (200 m od groblja) - 50 m ³ ; deponija pored regionalnog puta Lađevići–Plana - 5 m ³ ; deponija na Zlatištu-15 m ³ ; selo Baljci (pored puta Bileća-Baljci) - 20 m ³ .		
Cilj/evi projekta: Pet velikih divljih deponija: → 2012 - 50 % → 2013 - 50% Preostale manje divlje deponije: → 2014 – 50% → 2015 - 50%	Ciljna grupa: Stanovništvo opštine Bileća (stanovnici naselja u kojima se nalaze divlje deponije) JP "Komus" Bileća Šume RS	
Očekivani rezultati: Uklanjanje svih registrovanih divljih deponija sa područja opštine Bileća – 5 velikih (75%) i 5 manjih (25%)	Indikatori: Izvještaj o uklanjanju divljih deponija, slike sa provođenja aktivnosti i naknadne provjere lokacija. Smanjeno zagađenje atmosfere i bunarske vode,tla i smanjen pritisak na Bilečko jezero.	
Glavne aktivnosti: Upravljanje projektom: - Raznim informativnim metodama i sredstvima kontinuirano edukovati i informisati javnost o pravilnom odlaganju otpada - Inicijalni sastanci sa stanovništvom o provođenju akcija čišćenja divljih deponija - Realizacija akcija čišćenja divljih deponija, odvoz i adekvatno uništenje otpada - Praćenje stanja lokacija bivših divljih deponija	Period implementacije: 01/2012. - 12/2015.	
Glavni rizici: Nezainteresovanost stanovništva naseljenih mjesta u kojima se nalaze divlje deponije za problem neadekvatnog odlaganja otpada	Predviđeni troškovi: Direktni: 20.000 KM Indirektni: Ukupno: 20.000 KM	
Status spremnosti projekta: a) Spreman za implementaciju b) Pozitivna studija predizvodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza troškova d) Projektni prijedlog e) Projekta ideja	Izvori financiranja/sufinanciranja: opštinski budžet 60%, grant Fonda za zaštitu životne sredine 40%	
Partner(i) → JP "Komus"	Nosilac projekta/implementacija/monitoring evaluacija: Opština Bileća	

Strateški cilj 2 – TLO I OTPAD: Smanjeno zagađenje tla uspostavljanjem ekonomski održivog sistema upravljanja otpadom za cjelokupno (100%) područje opštine Bileća.	Operativni cilj 4: Smanjene površine pod divljim deponijama za 100% na području opštine Bileća	Mjera 4.2: Sanirane površine koje su bile pod divljim deponijama na području opštine Bileća (veza OC4)
Naziv programa/projekta: 4.2.1. Sanacija površina koje su bile pod divljim deponijama na području opštine Bileća (10 lokacija)		
Opravdanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta: Poslije uklanjanja divljih deponija, teži se sanaciji njihovih površina kako bi se one zaštitile od daljnje degradacije i dovele u prvobitno stanje, kako je bilo prije početka deponovanja otpada.		
Cilj/evi projekta: Sanacija površina koje su bile pod divljim deponijama kako bi se navedene površine zaštitile od daljnje degradacije i dovele u prvobitno stanje prije početka deponovanja otpada → 2012 - 20% → 2013 - 30% → 2014 - 30% → 2015 - 20%	Ciljna grupa: Stanovnici opštine Bileća JP "Komus" Bileća Šume RS Ekološka sekcija Omladinska organizacija	
Očekivani rezultati: Sanirane sve divlje deponije (10 lokacija) čišćenjem, odvozom i/ili uništavanjem otpadnog materijala	Indikatori: Sanirane i revitalizirane površine koje su bile pod divljim deponijama.	
Glavne aktivnosti: Upravljanje projektom: - Raznim informativnim metodama i sredstvima kontinuirano edukovati i informisati javnost o pravilnom odlaganju otpada i važnosti očuvanja životne sredine - Realizacija sanacije divljih deponija - Pošumljavanje, sadnja trave i sl. - Praćenje lokacija bivših divljih deponija.	Period implementacije: 01/2012 - 12/2015.	
Glavni rizici: Sanirane sve divlje deponije čišćenjem, odvozom i/ili uništavanjem otpadnog materijala	Predviđeni troškovi: Direktni: 10.000 Indirektni: Ukupno: 10.000	
Status spremnosti projekta: a) Spreman za implementaciju b) Pozitivna studija predizvodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza troškova d) Projektni prijedlog e) Projektna ideja	Izvori financiranja/sufinanciranja: opštinski budžet 60%, grant Donatori/Fond za zaštitu životne sredine 40%	
Partner(i) → Šume RS → JP "Komus" Bileća → Ekološka sekcija → Omladinska organizacija	Nosilac projekta/implementacija/monitoring i evaluacija: Opština Bileća	

Strateški cilj 2 – TLO I OTPAD: Smanjeno zagađenje tla uspostavljanjem ekonomski održivog sistema upravljanja otpadom za cjelokupno (100%) područje opštine Bileća.	Operativni cilj 5: Povećan broj subjekata u stambenom, javnom i poslovnom sektoru obuhvaćenih organizovanim prikupljanjem otpada za 10%	Mjera 5.1: Povećan broj subjekata obuhvaćenih organizovanim prikupljanjem otpada za 10% (veza OC5)
Naziv programa/projekta: 5.1.1. Povećan broj subjekata obuhvaćenih organizovanim prikupljanjem otpada za 10% - 250 domaćinstava (veza OC5)		
Opravdanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta: Na području opštine Bileća, organizovano prikupljanje komunalnog otpada i odvoz ostvaruje se putem JP "Komus" Bileća i to na odlagalište/deponiju Mirilovići. Odlagalište Mirilovići je na jugo-zapadnom dijelu opštine Bileća, udaljenom od grada 6 km i površine od 18970 m², zapremine 80000 m³ i nije propisno izgrađeno, odnosno od mjera predviđenih za deponije vrši se samo periodično prekrivanje smeća. Na njoj dolazi do čestih požara a formiraju se i ocedne vode što sve doprinosi dodatnom zagađenju tla i atmosfere. Vrsta otpada koji se odlaze je mješoviti otpad (komercijalni, industrijski i otpad iz domaćinstva) i za sad se ne raspolaže informacijama o odlaganju opasnog otpada. Pored odlaganja otpada na odlagalište Mirilovići, isti se odlaze i na veliki broj divljih deponija odnosno oko 10 ih je identifikovano u opštini Bileća. Uopšteno, nizak nivo usluga koje nudi komunalno preduzeće, zastarjela i neadekvatna vozila, nedovoljna tehnička opremljenost, nedovoljan i veoma mali broj kontejnera koji se nalaze u lošem stanju ne osigurava adekvatno zbrinjavanje otpada a samim tim povećava opasnost od zagađenja različitih vrsta. Opština Bileća nema uspostavljen sveobuhvatan informacijski sistem sa bazama podataka o korisnicima usluga, rutama, kontejnerima, finansijskom poslovanju i stopi naplate, itd. Postojeća baza podataka se ne ažurira redovno. Doprinos poboljšanju stanja zemljišta je nabavka kontejnera za odlaganje otpada u naseljima gdje ne postoji organizovano prikupljanje otpada. Nabavka 10 kontejnera kapaciteta 5 m³ (7m³) i nabavka 30 kontejnera kapaciteta 1,1 m³ i njihovo postavljanje po različitim delovima grada i nabavka 1 vozila za odvoz smeća će doprinijeti povećanju broja korisnika organizovanog prikupljanja otpada i smanjenju broja divljih deponija.		
Cilj/evi projekta: Sanacija površina koje su bile pod divljim deponijama kako bi se navedene površine zaštitile od daljnje degradacije i dovele u prvobitno stanje prije početka deponovanja otpada → 2012 - 20% → 2013 - 30% → 2014 - 30% → 2015 - 20%	Ciljna grupa: Stanovnici opštine Bileća JP "Komus" Bileća	
Očekivani rezultati: Sanirane sve divlje deponije čišćenjem, odvozom i/ili uništavanjem otpadnog materijala	Indikatori: Sanirane i revitalizirane površine koje su bile pod divljim deponijama.	

Glavne aktivnosti: Upravljanje projektom: - Raznim informativnim metodama i sredstvima kontinuirano edukovati i informisati javnost o pravilnom odlaganju otpada i važnosti očuvanja životne sredine - Realizacija sanacije divljih deponija - Pošumljavanje, sadnja trave i sl. - Praćenje lokacija bivših divljih deponija.	Period implementacije: 01/2012 - 12/2015.
Glavni rizici: Sanirane sve divlje deponije čišćenjem, odvozom i/ili uništavanjem otpadnog materijala	Predviđeni troškovi: Direktni: 20.000 Indirektni: Ukupno: 20.000
Status spremnosti projekta: a) Spreman za implementaciju b) Pozitivna studija predizvodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza troškova d) Projektni prijedlog e) <u>Projektna ideja</u>	Izvori financiranja/sufinanciranja: (opštinski budžet 60%, grant Fonda za zaštitu životne sredine 40%)
Partner(i)	Nosilac projekta/implementacija/monitoring i evaluacija:
	Opština Bileća

SEKTOR ATMOSFERA I ENERGIJA

Dugoročno gledano, opština Bileća želi smanjiti zagađenje tla, uspostavom ekonomski održivog sistema upravljanja otpadom za cjelokupno područje opštine (100%). Za ostvarenje ovog plana u narednom periodu od 6 godina (2012-2017) opština Bileća namjerava dostići slijedeće operativne ciljeve:

- Prihvaćena dugoročna strategija grijanja stambenih, poslovnih i javnih objekata na gradskom području opštine Bileća;
- Smanjena potrošnja energije od fosilnih goriva za 30% u objektima pod ingerencijom opštine Bileća primjenom principa energetske efikasnosti;
- Proizvedeno novih 10.000 kWh energije nastale od obnovljivih i/ili alternativnih izvora energije na području opštine Bileća;
- 50% građana upoznato sa mogućnostima primjene osnovnih principa energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije.

Praćenje ispunjenja navedenih ciljeva će biti osigurano:

- praćenjem smanjenja potrošnje energije od fosilnih goriva,
- praćenjem sredstava za troškove energije izdvojenih iz budžeta opštine Bileća,
- praćenjem količine energije stvorene iz obnovljivih i/ili alternativnih izvora energije,
- praćenjem broja građana prisutnih na sastancima, konsultacijama i prezentacijama u vezi sa energetsom efikasnošću i obnovljivim izvorima energije.

Kako bi ovi ciljevi bili dostignuti planirane su slijedeće mjere:

Mjera	Šta?	Ko?	Kad?	Sredstva
Realizovati/Demonstrirati	1.1 Izrađena strategija grijanja stambenih, poslovnih i javnih objekata na gradskom području opštine Bileća	Opština - Odjeljenje za prostorno uređenje, stambeno komunalne poslove	2012	10.000,00 KM (opštinski budžet 20%, projekti 80 %)
	2.1 Izvršena toplifikacija na zgradama opštine (2)	Opština - Odjeljenje za prostorno uređenje, stambeno komunalne poslove	2012-2017	100.000 KM (opštinski budžet 20%, grant od međunarodnih organizacija 80%)
	2.2 Izvršena toplifikacija na zgradama OŠ "Petar II Petrović Njegoš" i OŠ "Sveti Sava"	Opština - Odjeljenje za prostorno uređenje, stambeno komunalne poslove	2013-2016	100.000 KM (opštinski budžet 20%, grant od međunarodnih organizacija 80%)
	3.1 Instalirani solarni sistem za pripremu tople vode na zgradu Sportske dvorane	Opština - Odjeljenje za prostorno uređenje stambeno komunalne poslove	2014-2017	30.000 KM (grant od međunarodnih organizacija 80%, opštinski budžet 20%)
	4.1 50% građana upoznato sa mogućnostima primjene osnovnih principa energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije	Opštinska administrativna služba; Radio Bileća; Omladinska organizacija; Ekološka sekcija; Školske sekcije; Građani	2012-2013	2.000 KM (100% opštinski budžet)

PROJEKTNI KONCEPTI

Strateški cilj 3 - ATMOSFERA i ENERGIJA: Smanjeno zagađenje zraka prouzrokovano sagorjevanjem fosilnih goriva za 20%.	Operativni cilj 1: Prihvaćena dugoročna strategija grijanja stambenih, poslovnih i javnih objekata na gradskom području opštine Bileća	Mjera 1.1: Izrađena strategija grijanja stambenih, poslovnih i javnih objekata na gradskom području opštine Bileća (veza OC1)
Naziv programa/projekta: 1.1.1 Izrađena strategija grijanja stambenih, poslovnih i javnih objekata na gradskom području opštine Bileća		
Opravdanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta: Osnovni problem sektora zgradarstva i zagrijavanja zgrada je postojanje zastarjelih, energetski neefikasnih i ekološki neprihvatljivih sistema grijanja stambenog, poslovnog i javnog prostora. Velika većina objekata (stambenih, poslovnih, javnih) spada u grupu izrazito energetski neefikasnih sa potrošnjama i tri puta većim od standarda za energetski efikasne objekte. Korak u poboljšanju stanja objekata je izrada strategije grijanja stambenih, poslovnih i javnih objekata na gradskom području opštine, kao i postavljanje toplotne izolacije i kvalitetne stolarije na objektima pod ingerencijom opštine kao primjer svim akterima na području opštine Bileća.		
Cilj/evi projekta: Izrada strateškog programa kojim će se ispuniti očekivani operativni ciljevi povećanja obuhvata: → 2012 - 100%	Ciljna grupa: - Opštinski radni tim; - Odjeljenje za prostorno uređenje, stambeno komunalne poslove; - Odjeljenje za privredu; - Odjeljenje za opštu upravu	
Očekivani rezultati: Usvojena strategija grijanja stambenih, poslovnih i javnih objekata na gradskom području opštine Bileća	Indikatori: Strategija grijanja stambenih, poslovnih i javnih objekata na gradskom području opštine Bileća usvojena na Skuštini opštine. Troškovi energenata za grijanje prostora predmetnog objekta su manji za 30% u odnosu na troškove prije primjene mjera	
Glavne aktivnosti: - Uspostavljanje radne grupe za izradu strategija grijanja stambenih, poslovnih i javnih objekata na gradskom području opštine Bileća - Održavanje konsultacija i radnih sastanaka radne grupe za izradu strategije - Angažovanje eksternih eksperata za pripremu strategije grijanja stambenih, poslovnih i javnih objekata na gradskom području opštine Bileća - Slanje strategije na usvajanje u skladu sa skupštinskom procedurom	Period implementacije: 01/2012- 12/2012	
Glavni rizici: Nedostatak sredstava	Predviđeni troškovi: Direktni: 10.000 Indirektni: Ukupno: 10.000	

Status spremnosti projekta: a) Spreman za implementaciju b) Pozitivna studija predizvodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza troškova d) Projektni prijedlog e) Projektna ideja	Izvori financiranja/sufinanciranja: opštinski budžet 20%, projekti 80 %
Partner(i)	Nosilac projekta/implementacija/monitoring i evaluacija:
	Opština Bileća:

Strateški cilj 3 - ATMOSFERA i ENERGIJA: Smanjeno zagađenje zraka prouzrokovano sagorjevanjem fosilnih goriva za 20%.	Operativni cilj 2: Smanjena potrošnja energije od fosilnih goriva za 30% u objektima pod ingerencijom opštine Bileća, primjenom principa energetske efikasnosti.	Mjera 2.1.1: Izvršena toplifikacija na Zgradi I opštine Bileća
Naziv programa/projekta: 2.1.1 Izvršena toplifikacija na Zgradi I opštine Bileća		
Opravdanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta: Osnovni problem sektora zgradarstva i zagrijavanja zgrada je postojanje zastarjelih, energetski neefikasnih i ekološki neprihvatljivih sistema grijanja stambenog, poslovnog i javnog prostora. Velika većina objekata (stambenih, poslovnih, javnih) spada u grupu izrazito energetski neefikasnih sa potrošnjama i tri puta većim od standarda za energetski efikasne objekte. Korak u poboljšanju stanja objekata je postavljanje toplotne izolacije i kvalitetne stolarije na objektima pod ingerencijom opštine kao primjer svim akterima na području opštine Bileća.		
Cilj/evi projekta: Izrada strateškog programa kojim će se ispuniti očekivani operativni ciljevi povećanja obuhvata: → 2012 - 100%	Ciljna grupa: Opštinska administrativna služba	
Očekivani rezultati: Smanjena potrošnja energije za zagrijavanje objekta administracije opštine Bileća	Indikatori: Troškovi energenata za grijanje prostora predmetnog objekta su manji za 30% u odnosu na troškove prije primjene mjera	
Glavne aktivnosti: - Provođenje energetskog pregleda predmetnog objekta - Priprema projektne dokumentacije (tehnički elaborat i sl) za nabavku i izvođenje radova na instalisanju solarnog sistema - Izbor dobavljača materijala i izvođača radova - Radovi na objektu	Period implementacije: 01/2012 - 12/2013	
Glavni rizici: Nedostatak finansijskih sredstava.	Predviđeni troškovi: Direktni: 50.000 Indirektni: Ukupno: 50.000	
Status spremnosti projekta: a) Spreman za implementaciju b) Pozitivna studija predizvodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza troškova d) Projektni prijedlog e) Projektna ideja	Izvori financiranja/sufinanciranja: opštinski budžet 20%, grant od međunarodnih organizacija 80%	
Partner(i)	Nosilac projekta/implementacija/monitoring i evaluacija: Opština Bileća	

Strateški cilj 3 - ATMOSFERA i ENERGIJA: Smanjeno zagađenje zraka prouzrokovano sagorjevanjem fosilnih goriva za 20%.	Operativni cilj 2: Smanjena potrošnja energije od fosilnih goriva za 30% u objektima pod ingerencijom opštine Bileća, primjenom principa energetske efikasnosti.	Mjera 2.1.2: Izvršena toplifikacija na Zgradi II opštine Bileća
Naziv programa/projekta: 2.1.2 Izvršena toplifikacija na Zgradi II opštine Bileća		
Opravdanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta: Osnovni problem sektora zgradarstva i zagrijavanja zgrada je postojanje zastarjelih, energetski neefikasnih i ekološki neprihvatljivih sistema grijanja stambenog, poslovnog i javnog prostora. Velika većina objekata (stambenih, poslovnih, javnih) spada u grupu izrazito energetski neefikasnih sa potrošnjama i tri puta većim od standarda za energetski efikasne objekte. Korak u poboljšanju stanja objekata je postavljanje toplotne izolacije i kvalitetne stolarije na objektima pod ingerencijom opštine kao primjer svim akterima na području opštine Bileća.		
Cilj/evi projekta: Izrada strateškog programa kojim će se ispuniti očekivani operativni ciljevi povećanja obuhvata: → 2014 - 50% → 2015 - 50%	Ciljna grupa: Opštinska administrativna služba	
Očekivani rezultati: Smanjena potrošnja energije za zagrijavanje objekta administracije opštine Bileća	Indikatori: Troškovi energenata za grijanje prostora predmetnog objekta su manji za 30% u odnosu na troškove prije toplifikacije	
Glavne aktivnosti: - Provođenje energetskog pregleda predmetnog objekta - Priprema projektne dokumentacije (tehnički elaborat i sl) za nabavku i izvođenje radova na instalisanju solarnog sistema - Izbor dobavljača materijala i izvođača radova - Radovi na objektu	Period implementacije: 01/2014- 12/2015	
Glavni rizici: Nedostatak finansijskih sredstava.	Predviđeni troškovi: Direktni: 50.000 Indirektni: Ukupno: 50.000	
Status spremnosti projekta: a) Spreman za implementaciju b) Pozitivna studija predizvodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza troškova d) Projektni prijedlog e) Projektna ideja	Izvori financiranja/sufinanciranja: opštinski budžet 20%, grant od međunarodnih organizacija 80%	
Partner(i)	Nosilac projekta/implementacija/monitoring i evaluacija: Opština Bileća	

Strateški cilj 3 - ATMOSFERA i ENERGIJA: Smanjeno zagađenje zraka prouzrokovano sagorjevanjem fosilnih goriva za 20%.	Operativni cilj 2: Smanjena potrošnja energije od fosilnih goriva za 30% u objektima pod ingerencijom opštine Bileća, primjenom principa energetske efikasnosti.	Mjera 2.2.1: Izvršena toplifikacija na zgradi OŠ "Petar II Petrović Njegoš"
Naziv programa/projekta: 2.2.1 Izvršena toplifikacija na zgradi OŠ "Petar II Petrović Njegoš"		
Opravdanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta: Osnovni problem sektora zgradarstva i zagrijavanja zgrada je postojanje zastarjelih, energetski neefikasnih i ekološki neprihvatljivih sistema grijanja stambenog, poslovnog i javnog prostora. Velika većina objekata (stambenih, poslovnih, javnih) spada u grupu izrazito energetski neefikasnih sa potrošnjama i tri puta većim od standarda za energetski efikasne objekte. Korak u poboljšanju stanja objekata je postavljanje toplotne izolacije i kvalitetne stolarije na objektima pod ingerencijom opštine kao primjer svim akterima na području opštine Bileća.		
Cilj/evi projekta: Izrada strateškog programa kojim će se ispuniti očekivani operativni ciljevi povećanja obuhvata: → 2013 - 50% → 2014 - 50%	Ciljna grupa: Opštinska administrativna služba Učenici i osoblje OŠ "Petar II Petrović Njegoš"	
Očekivani rezultati: Smanjena potrošnja energije za zagrijavanje objekta OŠ "Petar II Petrović Njegoš"	Indikatori: Troškovi energenata za grijanje prostora predmetnog objekta su manji za 30% u odnosu na troškove prije toplifikacije	
Glavne aktivnosti: - Provođenje energetskog pregleda predmetnog objekta - Priprema projektne dokumentacije (tehnički elaborat i sl) za nabavku i izvođenje radova na instalisanju solarnog sistema - Izbor dobavljača materijala i izvođača radova - Radovi na objektu	Period implementacije: 01/2014- 12/2015	
Glavni rizici: Nedostatak finansijskih sredstava.	Predviđeni troškovi: Direktni: 50.000 Indirektni: Ukupno: 50.000	
Status spremnosti projekta: a) Spreman za implementaciju b) Pozitivna studija predizvodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza troškova d) Projektni prijedlog e) Projektna ideja	Izvori financiranja/sufinanciranja: (opštinski budžet 20%, grant od međunarodnih organizacija 80%)	
Partner(i) OŠ "Petar II Petrović Njegoš"	Nosilac projekta/implementacija/monitoring i evaluacija: Opština Bileća	

Strateški cilj 3 - ATMOSFERA i ENERGIJA: Smanjeno zagađenje zraka prouzrokovano sagorjevanjem fosilnih goriva za 20%.	Operativni cilj 2: Smanjena potrošnja energije od fosilnih goriva za 30% u objektima pod ingerencijom opštine Bileća, primjenom principa energetske efikasnosti.	Mjera 2.2.2: Izvršena toplifikacija na zgradi OŠ "Sveti Sava"
Naziv programa/projekta: 2.2.2 Izvršena toplifikacija na zgradi OŠ "Sveti Sava"		
Opravdanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta: Osnovni problem sektora zgradarstva i zagrijavanja zgrada je postojanje zastarjelih, energetski neefikasnih i ekološki neprihvatljivih sistema grijanja stambenog, poslovnog i javnog prostora. Velika većina objekata (stambenih, poslovnih, javnih) spada u grupu izrazito energetski neefikasnih sa potrošnjama i tri puta većim od standarda za energetski efikasne objekte. Korak u poboljšanju stanja objekata je postavljanje toplotne izolacije i kvalitetne stolarije na objektima pod ingerencijom opštine kao primjer svim akterima na području opštine Bileća.		
Cilj/evi projekta: Izrada strateškog programa kojim će se ispuniti očekivani operativni ciljevi povećanja obuhvata: → 2015 - 50% → 2016 - 50%	Ciljna grupa: Opštinska administrativna služba Učenici i osoblje OŠ "Sveti Sava"	
Očekivani rezultati: Smanjena potrošnja energije za zagrijavanje objekta OŠ "Sveti Sava"	Indikatori: Troškovi energenata za grijanje prostora predmetnog objekta su manji za 30% u odnosu na troškove prije primjene mjera	
Glavne aktivnosti: - Provođenje energetskog pregleda predmetnog objekta - Priprema projektne dokumentacije (tehnički elaborat i sl) za nabavku i izvođenje radova na instalisanju solarnog sistema - Izbor dobavljača materijala i izvođača radova - Radovi na objektu	Period implementacije: 01/2016 - 12/2017	
Glavni rizici: Nedostatak finansijskih sredstava.	Predviđeni troškovi: Direktni: 50.000 Indirektni: Ukupno: 50.000	
Status spremnosti projekta: a) Spreman za implementaciju b) Pozitivna studija predizvodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza troškova d) Projektni prijedlog e) Projektna ideja	Izvori financiranja/sufinanciranja: (opštinski budžet 20%, grant od međunarodnih organizacija 80%)	
Partner(i) OŠ "Sveti Sava"	Nosilac projekta/implementacija/monitoring i evaluacija: Opština Bileća	

Strateški cilj 3 - ATMOSFERA i ENERGIJA: Smanjeno zagađenje zraka prouzrokovano sagorjevanjem fosilnih goriva za 20%.	Operativni cilj 3: Proizvedeno novih 10.000 kWh energije nastale od obnovljivih i/ili alternativnih izvora energije na području opštine Bileća;	Mjera 3.1: Instalirani solarni sistem za pripremu tople vode na zgradu Sportske dvorane
Naziv programa/projekta: 3.1.1 Instalirani solarni sistem za pripremu tople vode na zgradu Sportske dvorane		
Opravdanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta: Postojeći sistem za pripremu tople vode u zgradi Sportske dvorane je zastario i prouzrokuje značajne troškove električne energije. Bileća je poznata kao opština koja ima oko tri hiljade sunčanih sati godišnje što predstavlja dobru osnovu za rješenje naprijed navedenog problema.		
Ciljevi projekta: Izrada strateškog programa kojim će se ispuniti očekivani operativni ciljevi povećanja obuhvata: → 2014 - 25% → 2015 - 25% → 2016 - 25% → 2017 - 25%	Ciljna grupa: Opštinska administrativna služba Sportski klubovi u Bileći Stanovnici Bileće	
Očekivani rezultati: Smanjena potrošnja energije neophodne za pripremu tople vode u zgradi Sportske dvorane	Indikatori: Troškovi energenata za grijanje vode su manji za 30% u odnosu na troškove prije postavljanja solarnog sistema	
Glavne aktivnosti: - Provođenje energetskog pregleda predmetnog objekta - Priprema projektne dokumentacije (tehnički elaborat i sl) za nabavku i izvođenje radova na instalisanju solarnog sistema - Izbor dobavljača materijala i izvođača radova - Radovi na objektu	Period implementacije: 01/2014 - 12/2017	
Glavni rizici: Nedostatak finansijskih sredstava.	Predviđeni troškovi: Direktni: 30.000 Indirektni: Ukupno: 30.000	
Status spremnosti projekta: a) Spreman za implementaciju b) Pozitivna studija predizvodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza troškova d) Projektni prijedlog e) Projektna ideja	Izvori financiranja/sufinanciranja: (opštinski budžet 20%, grant od međunarodnih organizacija 80%)	
Partner(i) → Sportski klubovi	Nosilac projekta/implementacija/monitoring i evaluacija: Opština Bileća	

Strateški cilj 3 - ATMOSFERA i ENERGIJA: Smanjeno zagađenje zraka prouzrokovano sagorjevanjem fosilnih goriva za 20%.	Operativni cilj 4: 50% građana upoznato sa mogućnostima primjene osnovnih principa energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije	Mjera 4.1: Edukacija građana i promocija osnovnih principa energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije (veza OC4)
Naziv programa/projekta: 4.1.1 Veće znanje – bolja i čistija budućnost		
Opravdanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta: Opština Bileća je mala i nerazvijena opština. Većina stanovništva, oko 70%, se bavi poljoprivredom. Usresređenost na poljoprivredu, nizak ekonomski status i slab pristup informacijama još uvijek ne dozvoljava interesovanja lokalnog stanovništva za druge oblasti života što je posebno primjetno kod starijih generacija. Ovaj projekat bi bio početak promjene takvog načina razmišljanja i navika koje, usljed neinformisanosti, ugrožavaju kvalitet životne sredine.		
Cilj/evi projekta: 50% građana upoznato sa mogućnostima primjene osnovnih principa energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije → 2012 - 50% → 2013 - 50%	Ciljna grupa: Opština Bileća; Radio Bileća; Građani Bileće; Omladinska organizacija; Ekološka sekcija; Školske sekcije;	
Očekivani rezultati: Stanovništvo opštine Bileća je kvalitetno upoznato sa mogućnostima primjene osnovnih principa energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije	Indikatori: Rezultati anketiranja građana koji pokazuju da je najmanje 30% građana upozanato sa mogućnostima primjene osnovnih principa energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije	
Glavne aktivnosti: Upravljanje projektom: - Početno ispitivanje mišljenja građana - Organizacija i realizacija tematskih radio emisija - Organizacija edukacije građana (predavanja, radionica, rasprave) - Izrada brošura i drugih promotivnih materijala - Završno ispitivanje mišljenja građana	Period implementacije: 01/2012 - 12/2013	
Glavni rizici: Nezainteresovanost građana za pomenute aktivnosti	Predviđeni troškovi: Direktni: 2.000 Indirektni: Ukupno: 2.000	
Status spremnosti projekta: a) Spreman za implementaciju b) Pozitivna studija predizvodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza troškova d) Projektni prijedlog e) Projektna ideja	Izvori financiranja/sufinanciranja: opštinski budžet 100%	
Partner(i)	Nosilac projekta/implementacija/monitoring i evaluacija:	
Radio Bileća; Omladinska organizacija; Ekološka sekcija; Školske sekcije	Opština Bileća	

SEKTOR BIODIVERZITET I KULTURNO-ISTORIJSKO NASLJEĐE

Dugoročno gledano, opština Bileća želi sačuvanu, adekvatno vrednovanu, i u funkciji održivog razvoja stavljenju biološku raznolikost i prirodno kulturno-istorijsko nasljeđe. Za ostvarenje ovog plana u narednom periodu od 6 godina (2012-2017) opština Bileća namjerava dostići slijedeće operativne ciljeve:

- Valorizovano stanje i identifikovane mjere zaštite biološke raznolikosti i prirodnog i kulturno istorijskog naslijeđa;
- Uspostavljeni instrumenti zaštite ekosistema Bilećkog jezera.

Praćenje ispunjenja navedenih ciljeva će biti osigurano:

- praćenjem stepena finalizacije opštinske odluke o zaštićenim područjima,
- praćenjem sprovođenja mjera revitalizacije biološke raznolikosti,
- praćenjem instrumenata zaštite ekosistema Bilećkog jezera.

Kako bi ovi ciljevi bili dostignuti planirane su slijedeće mjere:

Mjere	Šta?	Ko?	Kad?	Sredstva
Realizovati/ demonstrirati	1.1. Izrađena studija obima degradacije biljnog i životinjskog svijeta i identifikovane mjere revitalizacije biološke raznolikosti	Opština - Odjeljenje za prostorno uređenje stambeno komunalne poslove	2012	5.000 KM (opštinski budžet 60%, grant od Fonda zaštite životne sredine 40%)
	1.2 Izrađena studija obima degradacije prirodnih znamenitosti i identifikovane mjere njihove sanacije, zaštite i adekvatne valorizacije	Opština - Odjeljenje za prostorno uređenje stambeno komunalne poslove	2013	5.000 KM (opštinski budžet 60%, grant od Fonda zaštite životne sredine 40%)
	1.3 Izrađena studija stanja i obima degradacije kulturno-istorijske baštine na području opštine	Opština - Odjeljenje za prostorno uređenje stambeno komunalne poslove	2014	5.000 KM (opštinski budžet 60%, grant od Fonda zaštite životne sredine 40%)
	1.4 Sanacija površina uništenih u požarima	Opština - Odjeljenje za prostorno uređenje stambeno komunalne poslove; Odjeljenje civilne zaštite	2012-2013	50.000 KM (opštinski budžet 10%, grant od Fonda zaštite životne sredine 30%, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS 30%, Šume RS 30%)
	2.1 Uspostavljeni instrumenti zaštite ekosistema Bilećkog jezera	Opština - Odjeljenje za prostorno uređenje stambeno komunalne poslove	2012-2015 2012	50.000 KM (opštinski budžet 50%, grant od Fonda zaštite životne sredine 50%)

PROJEKTI KONCEPTI

Strateški cilj 4 - BIODIVERZITET I KULTURNO-ISTORIJSKO NASLIJEDE: Sačuvana, adekvatno vrednovana i u funkciju održivog razvoja stavljena biološka raznolikost i prirodno, kulturno-istorijsko naslijeđe opštine Bileća Naziv programa/projekta: 1.1.1. Izrađena studija obima degradacije biljnog i životinjskog svijeta i identifikovane mjere revitalizacije biološke raznolikosti	Operativni cilj 1: Valorizovano stanje i identifikovane mjere zaštite biološke raznolikosti i prirodnog i kulturno istorijskog naslijeđa	Mjera 1.1: Izrađena studija obima degradacije biljnog i životinjskog svijeta i identifikovane mjere revitalizacije biološke raznolikosti (veza OC1)
Opravdanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta: Kulturno-istorijski spomenici i prirodno naslijeđe postoje na području cjelokupne opštine Bileća. S ciljem očuvanja i zaštite od propadanja i uništavanja studijom će se izvršiti valorizacija stanja i identifikovati će se mjere zaštite. Kulturno-istorijsko naslijeđe zajedno sa prirodnim predstavlja osnov za razvoj održivog turizma na području opštine Bileća. Ciljevi projekta: Izrada programa/projekta kojim će se realizirati očekivani operativni cilj kako slijedi: → 2012 – 100% Ciljna grupa: Opština Bileća Fond za životnu sredinu RS Šume RS Javno komunalno preduzeće NVO		
Očekivani rezultati: Izrađena studija obima degradacije biljnog i životinjskog svijeta i identifikovane mjere revitalizacije biološke raznolikosti Glavne aktivnosti: - Uspostava radne grupe za izradu studije obima degradacije biljnog i životinjskog svijeta i identifikovanje mjere revitalizacije biološke raznolikosti - Održavanje konsultacijskih i radnih sastanaka radne grupe za izradu studije - Angažovanje eksternih eksperata za pripremu studije obima degradacije biljnog i životinjskog svijeta i identifikovane mjere revitalizacije biološke raznolikosti - Izrada projekata u skladu sa nalazima studije u cilju revitalizacije biodiverziteta Indikatori: Studija obima degradacije biljnog i životinjskog svijeta i identifikovane mjere revitalizacije biološke raznolikosti na području opštine nalazi se na web stranici opštinske administracije Period implementacije: 01/2012- 12/2012		
Glavni rizici: Nedostatak finansijskih sredstava Status spremnosti projekta: a) Spreman za implementaciju b) Pozitivna studija predizvodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza troškova d) Projektni prijedlog e) Projektna ideja Predviđeni troškovi: Direktni: 5.000 Indirektni: Ukupno: 5.000 Izvori finansiranja/sufinansiranja: opštinski budžet 60%, grant od Fonda zaštite životne sredine 40%		
Partner(i) Nevladine organizacije		Nosilac projekta/implementacija/monitoring i evaluacija: Opština Bileća

Strateški cilj 4 - BIODIVERZITET I KULTURNO-ISTORIJSKO NASLJEDE: Sačuvana, adekvatno vrednovana i u funkciju održivog razvoja stavljena biološka raznolikost i prirodno, kulturno-istorijsko naslijeđe opštine Bileća.	Operativni cilj 1: Valorizovano stanje i identifikovane mjere zaštite biološke raznolikosti i prirodnog i kulturno istorijskog naslijeđa	Mjera 1.2: Izrađena studija obima degradacije prirodnih znamenitosti i identifikovane mjere njihove sanacije, zaštite i adekvatne valorizacije veza OC1)
Naziv programa/projekta: 1.2.1 Izrađena studija obima degradacije prirodnih znamenitosti i identifikovane mjere njihove sanacije, zaštite i adekvatne valorizacije		
Opravdanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta: Kulturno-istorijski spomenici i prirodno naslijeđe postoje na području cjelokupne opštine Bileća. S ciljem očuvanja i zaštite od propadanja i uništavanja studijom će se izvršiti valorizacija stanja i identifikovati će se mjere zaštite. Kulturno-istorijsko naslijeđe zajedno sa prirodnim predstavlja osnov za razvoj održivog turizma na području opštine Bileća. Ciljevi projekta: Izrada strateškog programa kojim će se ispuniti očekivani operativni ciljevi povećanja obuhvata kako slijedi: → 2013 - 100% Ciljna grupa: Opština Bileća Fond za životnu sredinu RS Šume RS Javno komunalno preduzeće NVO		
Očekivani rezultati: Izrađena studija obima degradacije prirodnih znamenitosti i identifikovane mjere njihove sanacije, zaštite i adekvatne valorizacije Glavne aktivnosti: - Uspostava radne grupe za izradu studije obima degradacije prirodnih znamenitosti i identifikovanje mjera njihove sanacije, zaštite i adekvatne valorizacije - Održavanje konsultacijskih i radnih sastanaka radne grupe za izradu studije - Angažovanje eksternih eksperata za pripremu studije obima degradacije prirodnih znamenitosti i identifikovanje mjera njihove sanacije, zaštite i adekvatne valorizacije -- Izrada projekata u skladu sa nalazima studije u u cilju sanacije, zaštite i valorizacije prirodnih znamenitosti	Indikatori: Studija obima degradacije prirodnih znamenitosti i mjera njihove sanacije, zaštite i adekvatne valorizacije na području opštine Bileća se nalazi na web stranici opštinske adminstarcije Period implementacije: 01/2013- 12/2013	
Glavni rizici: Nedostatak finansijskih sredstava Status spremnosti projekta: a) Spreman za implementaciju b) Pozitivna studija predizvodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza troškova d) Projektni prijedlog e) Projektna ideja	Predviđeni troškovi: Direktni: 5.000 Indirektni: Ukupno: 5.000 Izvori finansiranja/sufinansiranja: (opštinski budžet 60%, grant od Fonda zaštite životne sredine 40%)	
Partner(i) → Nevladine organizacije sa područja opštine	Nosilac projekta/implementacija/monitoring i evaluacija: Opština Bileća	

Strateški cilj 4 - BIODIVERZITET I KULTURNO-ISTORIJSKO NASLJEĐE: Sačuvana, adekvatno vrednovana i u funkciju održivog razvoja stavljena biološka raznolikost i prirodno, kulturno-istorijsko naslijeđe opštine Bileća. Naziv programa/projekta: 1.3.1 Izrađena studija stanja i obima degradacije kulturno-istorijske baštine na području opštine Bileća	Operativni cilj 1: Valorizovano stanje i identifikovane mjere zaštite biološke raznolikosti i prirodnog i kulturno istorijskog naslijeđa	Mjera 1.3: Izrađena studija stanja i obima degradacije kulturno-istorijske baštine na području opštine
Opravdanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta: Kulturno-istorijski spomenici i prirodno naslijeđe postoje na području cjelokupne opštine Bileća. S ciljem očuvanja i zaštite od propadanja i uništavanja studijom će se izvršiti valorizacija stanja i identifikovati će se mjere zaštite. Kulturno-istorijsko naslijeđe zajedno sa prirodnim predstavlja osnov za razvoj održivog turizma na području opštine Bileća. Ciljevi projekta: Izrada strateškog programa kojim će se ispuniti očekivani operativni ciljevi povećanja obuhvata kako slijedi: → 2014 - 100% Ciljna grupa: Opština Bileća Zavod za zaštitu spomenika Javno komunalno preduzeće NVO		
Očekivani rezultati: Izrađena studija stanja i obima degradacije kulturno-istorijske baštine na području opštine Glavne aktivnosti: - Uspostava radne grupe za izradu studije stanja i obima degradacije kulturno-povijesne baštine na području opštine - Održavanje konzultacijskih i radnih sastanaka radne grupe za izradu studije - Angažovanje eksternih eksperata za pripremu studije stanja i obima degradacije kulturno-istorijske baštine na području opštine - Izrada projekata u skladu sa nalazima studije u u cilju sanacije, zaštite i valorizacije prirodnih znamenitosti - Izrada baze podataka o kulturno-istorijskim spomenicima i njihovom trenutnom stanju - Izrada projekata sanacije i zaštite kulturno-istorijskih spomenika Indikatori: Studija o valorizaciji stanja kulturno-istorijskog i prirodnog naslijeđa i identifikacija mjera očuvanja na području opštine Bileća se nalazi na web stranici opštinske adminstarcije Baza podataka o kuturno-istorijskim spomenicima i njihovom trenutnom stanju i statusu Period implementacije: 01/2014- 12/2014		
Glavni rizici: Nedostatak finansijskih sredstava Status spremnosti projekta: a) Spreman za implementaciju b) Pozitivna studija predizvodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza troškova d) Projektni prijedlog e) Projektna ideja Predviđeni troškovi: Direktni: 5.000 Indirektni: Ukupno: 5.000 Izvori finansiranja/sufinansiranja: opštinski budžet 60%, grant od Zavoda za zaštitu spomenika RS 40%		
Partner(i) → Nevladine organizacije sa područja opštine Nosilac projekta/implementacija/monitoring i evaluacija: Opština Bileća		

Strateški cilj 4 - BIODIVERZITET I KULTURNO-ISTORIJSKO NASLJEĐE: Sačuvana, adekvatno vrednovana i u funkciju održivog razvoja stavljena biološka raznolikost i prirodno, kulturno-istorijsko naslijeđe opštine Bileća. Naziv programa/projekta: 1.4.1 Sanacija površina uništenih u požarima	Operativni cilj 1: Valorizovano stanje i identifikovane mjere zaštite biološke raznolikosti i prirodnog i kulturno istorijskog naslijeđa	Mjera 1.4: Sanacija površina uništenih u požarima
Opravdanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta: Veliki problem opštine Bileća, vezan za životnu sredinu, su šumski požari koji se javljaju u više navrata u toku godine. Prilikom svakog požara dolazi do uništavanja biljnog pokrivača a samim tim i do gubljenja staništa životinjskih vrsta koje su na tom staništu boravile, što sve ima za posledicu dublje promene u ekosistemima. Uzrok požara je u skoro svim slučajevima ljudski faktor. Samo u 2011. godini došlo je do požara na 26 lokacija. Te godine je u požarima izgorelo 2679,6 ha niskog rastinja, šiblja, šume crnog bora i izdanačke šume. Ciljevi projekta: Izrada strateškog programa kojim će se ispuniti očekivani operativni ciljevi povećanja obuhvata kako slijedi: → 2012 - 20% → 2013 - 20% → 2014 - 20% → 2015 - 20% → 2015 - 20% Ciljna grupa: Odjeljenje za prostorno uređenje, stambeno komunalne poslove Odjeljenje za privredu Javno komunalno preduzeće Civilna zaštita Centar za gazdovanje kršom Šume RS Ekološke sekcije Omladinske sekcije Školske sekcije		
Očekivani rezultati: Sanacija površina uništenih u požarima Glavne aktivnosti: - Analiza stanja na površinama degradiranim požarima - Pravljenje redovnog godišnjeg plana pošumljavanja i saniranja prema preporukama CZ Bileća - Organizovanje 2 volonterske akcije pošumljavanja u saradnji sa školama i lokalnim organizacijama svake godine		Indikatori: Veličina sanirane površine Period implementacije: 01/2012- 12/2015
Glavni rizici: Nedostatak finansijskih sredstava Novi požari Status spremnosti projekta: a) Spreman za implementaciju b) Pozitivna studija predizvodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza troškova d) Projektni prijedlog e) Projektna ideja	Predviđeni troškovi: Direktni: 50.000 Indirektni: Ukupno: 50.000 Izvori finansiranja/sufinansiranja: opštinski budžet 10%, grant od Fonda zaštite životne sredine 30%, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS 30%, Šume RS 30%	
Partner(i) → Civilna zaštita Bileća → Osnovne i srednje škole → Šume RS	Nosilac projekta/implementacija/monitoring i evaluacija: Opština Bileća	

Strateški cilj 4 - BIODIVERZITET I KULTURNO-ISTORIJSKO NASLJEĐE: Sačuvana, adekvatno vrednovana i u funkciju održivog razvoja stavljena biološka raznolikost i prirodno, kulturno-istorijsko naslijeđe opštine Bileća. Naziv programa/projekta: 2.1.1 Uspostavljeni instrumenti zaštite ekosistema Bilečkog jezera	Operativni cilj 2: Uspostavljeni instrumenti zaštite ekosistema Bilečkog jezera	Mjera 2.1: Uspostavljeni instrumenti zaštite ekosistema Bilečkog jezera
Opravdanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta: S ciljem očuvanja i zaštite biološke raznolikosti, studijom će se izvršiti valorizacija stanja i identifikovati će se mjere zaštite. Ekosistem Bilečkog jezera predstavlja osnov za razvoj održivog turizma na području opštine Bileća. Ciljevi projekta: Izrada strateškog programa kojim će se ispuniti očekivani operativni ciljevi povećanja obuhvata kako slijedi: → 2012 – 100% Ciljna grupa: Odjeljenje za prostorno uređenje, stambeno komunalne poslove Odjeljenje za privredu Javno komunalno preduzeće Ekološke sekcije Omladinske sekcije Školske sekcije HET		
Očekivani rezultati: Uspostavljeni instrumenti zaštite ekosistema Bilečkog jezera Glavne aktivnosti: - Uspostava radne grupe za izradu studije obima degradacije ekosistema jezera i uspostavljanje instrumenata zaštite ekosistema jezera - Održavanje konsultacijskih i radnih sastanaka radne grupe za izradu studije - Angažovanje eksternih eksperata za pripremu studije obima degradacije ekosistema jezera i uspostavljanje instrumenata zaštite ekosistema jezera - Pravljenje desetogodišnjeg akcionog plana zaštite ekosistema Bilečkog jezera na osnovu rezultata studije Indikatori: Studija o valorizaciji stanja kulturno-istorijskog i prirodnog naslijeđa i identifikacija mjera očuvanja na području opštine Bileća se nalazi na web stranici opštinske adminstarcije Period implementacije: 01/2012- 12/2015		
Glavni rizici: Status spremnosti projekta: a) Spreman za implementaciju b) Pozitivna studija predizvodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza troškova d) Projektni prijedlog e) Projektna ideja Predviđeni troškovi: Direktni: 50.000 Indirektni: Ukupno: 50.000 Izvori finansiranja/sufinansiranja: opštinski budžet 50%, grant od Fonda zaštite životne sredine 50%		
Partner(i) → Nevladine organizacije sa područja opštine → HET Nosilac projekta/implementacija/monitoring i evaluacija: Opština Bileća		

MONITORING I EVALUACIJA LOKALNOG EKOLOŠKOG AKCIONOG PLANA OPŠTINE BILEĆA

Monitoring i evaluacija podrazumijevaju interresorno i multidisciplinarno procjenjivanje sprovedenih aktivnosti definisanih LEAP dokumentom kako bi se ostvarili sljedeći ciljevi:

- efikasno provođenje LEAPa,
- izrada preporuka za nadležne službe/organizacije/javna poduzeća, te
- izmjene i dopune LEAPa ukoliko se utvrdi da za tim postoji potreba.

Za potrebe praćenja i provedbu aktivnosti i projekata definisanih u LEAPu, ustanoviće se LEAP Evaluacioni Tim (LET) koji će se sastojati od tri osobe iz opštinske administrativne službe:

- Odjeljenje za prostorno uređenje stambeno komunalne poslove,
- Odjeljenje za privredu,
- Odjeljenje za finansije.

Članove LEAP Evaluacionog Tima imenuje načelnik na planski period određen LEAPom (2012-2017) u roku od 15 dana od dana usvajanja LEAPa od strane Skupštine opštine.

Osnovni zadatak LEAP Evaluacionog Tima je da na polugodišnjoj i godišnjem nivou (jun i decembar) prati provođenje LEAPa u svim oblastima djelovanja i na svim nivoima. Pored praćenja, LEAP Evaluacioni Tim analizira prikupljene informacije u svrhu pripreme godišnjeg Izvještaja o sprovođenju LEAPa i donošenja preporuka za nadležne službe/organizacije/javna poduzeća, te po potrebi inicira izmjene i dopune LEAPa ako se utvrdi da postoje takva potreba. Godišnji izvještaj o sprovođenju LEAPa i Akcioni plan za narednu godinu sa finansijskom projekcijom se podnosi na odobravanje Skupštini opštine.

LEAP Evaluacioni Tim je obavezan da razmotri bilo čiji obrazloženi prijedlog za izmjene i dopune LEAPa koji može uputiti bilo koja od službi/organizacija/javnih poduzeća/zainteresovanih građana koje su uključene u provođenje LEAP aktivnosti.

Za svaki pojedinačni projekat iz LEAPa koji se bude implementirao, imenovati će se odgovorna osoba (koordinator/ica) koje će podnositi izvještaj LEAP Evaluacionom Timu u skladu sa projektnom dinamikom, a najmanje dva puta u toku trajanje projekta.

Članovi LEAP Evaluacionog Tima ne mogu biti voditelji pojedinačnih projekata.

Ocjena uspješnosti realizacije LEAPa se vrši u skladu sa realizacijom postavljenih operativnih ciljeva datim u tabeli u nastavku:

OBLAST	OPERATIVNI CILJ	REALIZACIJA (%)	
		2014	2017
VODA	OC1: Povećana pokrivenost gradskog područja Bileće kanalizacionom mrežom za prikupljanje otpadnih voda za 20%;	50%	100%
	OC2: Proširenje kanalizacione mreže u skladu sa kompletiranom investiciono-tehničkom dokumentacijom za sistem sekundarnog tretmana otpadnih voda urbanog dijela grada	100%	
	OC3: Smanjeni gubici u sistemu vodosnadbjevanja za 30% i unaprijeđenje kvaliteta vode;	100%	
	OC4: Svo stanovništvo koji nije obuhvaćeno sistemom javne kanalizacije upoznato sa isplativim i tehnički prihvatljivim rješenjima odvodnje i tretmana otpadnih voda;	100%	
	OC5: Uspostavljen sistem zaštite vodozahvatnih područja.	100%	
TLO I OTPAD	OC1: Prihvaćena dugoročna opštinska strategija upravljanja otpadom;	60%	100%
	OC2: Formirana i usvojena cijena prikupljanja i zbrinjavanja otpada koja osigurava ekonomski održiv sistem upravljanja otpadom;	100%	
	OC3: Povećan kapacitet u tehničko-organizacionom smislu subjekata zaduženih za upravljanje otpadom za zbrinjavanje 3.100 t otpada godišnje;	75%	100%
	OC4: Smanjene površine pod divljim deponijama za 100% na opštini Bileća;	75%	100%
	OC5: Povećan broj subjekata u stambenom, javnom i poslovnom sektoru obuhvaćenih organizovanim prikupljanjem otpada za 10%.	75%	100%
ATMOSFERA I ENERGIJA	OC1: Prihvaćena dugoročna strategija grijanja stambenih, poslovnih i javnih objekata na gradskom području opštine Bileća;	100%	
	OC2: Smanjena potrošnja energije od fosilnih goriva za 30% u objektima pod ingerencijom opštine Bileća, primjenom principa energetske efikasnosti;	50%	100%
	OC3: Proizvedeno novih 10.000 kWh energije nastale od obnovljivih i/ili alternativnih izvora energije na području opštine Bileća;	25%	100%
	OC4: 50% građana upoznato sa mogućnostima primjene osnovnih principa energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije.		100%
BIORAZNOLIKOST I KULTURNO-ISTORIJSKO NASLJEĐE	OC1: Valorizovano stanje i identifikovane mjere zaštite biološke raznolikosti i prirodnog i kulturno historijskog naslijeđa;	100%	
	OC2: Uspostavljeni instrumenti zaštite ekosistema Bilećkog jezera.	75%	100%

REFERENCE

Okvirni plan razvoja vodoprivrede RS:

http://vodeherc.org/images/stories/dokumenti/okvirni_plan_razvoja_vodoprivrede.pdf

Akcioni plan za realizaciju Okvirnog plana razvoja vodoprivrede RS http://vodeherc.org/images/stories/dokumenti/akcioni_plan.pdf

Vodno zakonodavstvo Evropske Unije <http://www.voda.hr>

Okvirna direktiva o vodama: <http://www.voda.hr/Default.aspx?sec=194>

Agencija za vode oblasnog riječnog sliva Trebišnjice, Trebinje (Republika Srpska): <http://www.vodeherc.org>

Zakon o zaštiti životne sredine (Sl. glasnik RS 28/07)

Strategija razvoja opštine Bileća 2008-2013.

Uredba o projektima za koje se sprovodi procjena uticaja na životnu sredinu i kriterijumi za odlučivanje o obavezi sprovođenja i obimu procjene uticaja na životnu sredinu (Sl. glasnik RS 7/06)

Uredba o postrojenjima koja mogu biti izgrađena i puštena u rad samo ukoliko imaju ekološku dozvolu (Sl. glasnik RS 7/06)

Izveštaj o stanju životne sredine Federacije Bosne i Hercegovine: <http://www.okolis.ba/ba/page/37>

Prvi nacionalni izvještaj Bosne i Hercegovine za konvenciju o biološkoj raznolikosti (<http://www.fmoit.gov.ba/ba/page/63/bh-chm>)

Prvi nacionalni izvještaj BiH u skladu sa Okvirnom UN konvencijom o klimatskim promjenama <http://www.unfccc.ba/ba/posljednje/novosti/21-bih-adopts-the-initial-national-communication-under-the-united-nations-framework-convention-on-climate-change>

Zakon o zaštiti prirode (Sl. glasnik RS 50/02)

Zakon o zaštiti vazduha (Sl. glasnik RS 53/02)

Zakon o upravljanju otpadom (Sl. glasnik RS 53/02)

Zakon o vodama (Sl. glasnik RS 50/06)

Zakon o uređenju prostora i građenju (Sl. glasnik RS 55/10)

Zakon o uređenju prostora i građenju (Sl. glasnik RS 55/10)

Pravilnik o uslovima za ispuštanje otpadnih voda u površinske vode (Sl. gasnik RS 44/01)

Uredba o klasifikaciji voda I kategorizaciji vodotoka (Sl. glasnik RS 42/01)

ANEXI:

Izveštaj o stanju životne sredine u opštini Bileća

Forma ankete korištene za ispitivanje javnosti.

